

Oplegvel Raadsstuk

Portefeuille M. Divendal
Auteur Dhr. S.K. Satter/H.Rooijers
Telefoon 5115708
E-mail: ssatter@haarlem.nl
SZ/JOS Reg.nr. 2009/194046
Te kopiëren:
B & W-vergadering van 13 oktober 2009

Onderwerp

Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs; actualisering 2009

Doel: besluiten

Het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs biedt het beleidsmatig en programmatisch kader voor het realiseren van de in Haarlem noodzakelijk voorzieningen onderwijshuisvesting. De Raad is bevoegd tot het nemen van deze kaderstellende besluiten.

Het College besluit

a. de Raad voor te stellen:

1. het geactualiseerd Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs vast te stellen en daarbij de volgende wijzigingen tov de vastgestelde programmering (Investeringsplan 2009) op te nemen:
 - a. verschuiven van de geplande investeringen 'Zuiderpolder' en 'Hannie Schaft' naar het jaar 2012
 - b. aanpassen investeringsramingen voor 'Sancta Maria' en 'de Schakel'
 - c. opnemen aanvullende investering R. Steiner (Raadsbesluit 28.8.2008)
 - d. aanpassen investeringsramingen 2010/2011 voor lokalen bewegingsonderwijs
 - e. opnemen investeringskrediet uitbreiding + 1^e inrichting 'ter Cleeff'
 - f. opnemen investeringsraming in 2012 tbv Rudolph Steiner LWO
 - g. in het Uitvoeringsplan SHO op te nemen de investering vervangende nieuwbouw openbare school voor (voortgezet) speciaal onderwijs 'Gunningh' en openbare school voor voortgezet onderwijs 'Daaf Geluk'
2. het geactualiseerde SHO als uitgangspunt te nemen voor het op te stellen IP 2010.
3. het totaal aan het College beschikbaar gestelde krediet (bouw en 1^e inrichting) vast te stellen op € 15.636.367 voor 2009 en € 47.925.285,= voor 2010

Het college te machtigen binnen het totaal krediet de dealkredieten voor de afzonderlijke voorzieningen onderwijshuisvesting beschikbaar te stellen, waarbij het college wordt opgedragen bij de bestuursrapportages aan de commissie Samenleving verantwoording af te leggen van de besteding van dit totaal krediet

4. Dekking van de gewijzigde investeringen SHO te betrekken bij de opstelling van het IP 2010, waarbij tenminste de volgende dekkingsmiddelen worden ingezet:
 - geraamde rijksbijdrage stimulering ontwikkeling brede school en duurzaam bouwen (€ 1.000.000)
 - vrijvallende gemeentelijke middelen ingezet tbv OAB/VVE (€ 2.000.000)
 - bijdrage uit VMBOproject: opbrengst vrijkomende schoollocaties (€ 4.113.000, conform uitgangspunten 'project VMBO')
 - inzet stelpost prijscompensatie SHO tot een bedrag ad € 1.200.000
 - opbrengst verhuur lokalen in schoolgebouwen, raming structureel € 100.000 per jaar miv 1.1.2011.
 - uiterlijk vanaf 2013/2014: vrijval binnen begroting als gevolg van vermindering kosten tijdelijke huisvesting (noodlokalen); voorlopige raming € 230.000 per jaar.

b. de nota te bespreken in de cte Samenleving

c. daags na besluitvorming van de Raad de betrokken schoolbesturen te informeren.

Raad:

Besluit

in te vullen door griffie

Moties en amendementen

in te vullen door griffie

Raadsstuk

Onderwerp: Uitvoering Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs, actualisering 2009

Reg.nummer: STZ/JOS/2009/194046

1. Inleiding

Het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) is door de Raad vastgesteld om op planmatige wijze te komen tot een adequaat niveau van huisvestingsvoorzieningen voor het onderwijs. Jaarlijks wordt dit plan geactualiseerd op basis van verkregen inzicht in:

- de actuele ontwikkeling van de leerlingaantallen
- de prognoses over deze aantallen voor de latere jaren
- de actuele ontwikkelingen in de reeds geplande investeringen/aanpassingen

In de vergadering van de gemeenteraad van 12 april 2007 resp. 26 juni 2008 heeft uw Raad deze actualisering vastgesteld voor de jaren 2007 en 2008 in de vorm van Uitvoeringsplannen voor een periode van 3 jaar.

Inmiddels zijn alle voorgenomen investeringen opgenomen in het door uw Raad vastgestelde Investeringsplan 2009. In de aanloop naar het opstellen van het Investeringsplan 2010 wordt u thans een geactualiseerd huisvestingsplan voorgelegd, waarbij de programmeringsperiode van het huisvestingsplan gelijk gemaakt is aan de planperiode van het Investeringsplan (investeringen tot en met 2014)

Om de geplande investeringen 2010 tijdig te kunnen realiseren dient op korte termijn door de schoolbesturen gestart te worden met de voorbereidingen. Om dit mogelijk te maken dient de Raad het totaalkrediet voor 2010 beschikbaar te stellen.

2. Voorstel aan de raad

Het College stelt aan de Raad voor:

1. het geactualiseerd Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs vast te stellen en daarbij de volgende wijzigingen tov de vastgestelde programmering (Investeringsplan 2009) op te nemen:
 - a. verschuiven van de geplande investeringen 'Zuiderpolder' en 'Hannie Schaft' naar het jaar 2012 (verschuiving € 1.893.000 + € 150.000)
 - b. aanpassen investeringsramingen voor 'Sancta Maria' (+ € 3.300.000) en 'de Schakel' (-/- € 1,241.000 miljoen)
 - c. opnemen aanvullende investering R. Steiner (Raadsbesluit 28.8.2008 aanvullend krediet van € 735.755)
 - d. aanpassen investeringsramingen 2010/2011 voor lokalen bewegingsonderwijs (+ € 375.000)
 - e. opnemen investeringskrediet uitbreiding + 1^e inrichting 'ter Cleeff' (€ 960.000)
 - f. opnemen investeringsraming in 2012 tbv Rudolph Steiner LWOO (€ 1.130.000)
 - g. in het Uitvoeringsplan SHO op te nemen de investering vervangende nieuwbouw openbare school voor (voortgezet) speciaal onderwijs 'Gunningh' (€ 4,7 miljoen) en openbare school voor voortgezet onderwijs 'Daaf Geluk' (€ 4,8 miljoen).
2. het geactualiseerde SHO als uitgangspunt te nemen voor het op te stellen IP 2010.
3. het totaal aan het College beschikbaar gestelde krediet (bouw en 1^e inrichting) vast te stellen op € 15.636.367 voor 2009 en € 47.925.285,= voor 2010

Het college te machtigen binnen het totaal krediet de dealkredieten voor de afzonderlijke voorzieningen onderwijshuisvesting beschikbaar te stellen, waarbij het college wordt opgedragen bij de bestuursrapportages aan de commissie Samenleving verantwoording af te leggen van de besteding van dit totaal krediet

4. Dekking van de gewijzigde investeringen SHO te betrekken bij de opstelling van het IP 2010, waarbij tenminste de volgende dekkingsmiddelen worden ingezet:
 - a. geraamde rijksbijdrage stimulering ontwikkeling brede school en duurzaam bouwen (€ 1.000.000)
 - b. vrijvallende gemeentelijke middelen ingezet tbv OAB/VVE (€ 2.000.000)
 - c. bijdrage uit VMBOproject: opbrengst vrijkomende schoollocaties (€ 4.113.000, conform uitgangspunten 'project VMBO')
 - d. inzet stelpost prijscompensatie SHO tot een bedrag ad € 1.200.000
 - e. opbrengst verhuur lokalen in schoolgebouwen, raming structureel € 100.000 per jaar met ingang van 1.1.2011.
 - f. uiterlijk vanaf 2013/2014: vrijval binnen begroting als gevolg van vermindering kosten tijdelijke huisvesting (noodlokalen); voorlopige raming € 230.000 per jaar.

3. Beoogd resultaat

- Het Strategisch Huisvestingplan Onderwijs biedt het beleidsmatig en programmatisch kader voor het op peil houden en/of brengen van de onderwijshuisvesting in Haarlem met als belangrijke (neven)doelstellingen:
 - a. goede voorzieningen op de juiste locaties
 - b. verbreding van de functies van de gebouwen en
 - c. functionele flexibilisering van de gebouwen.
- Met het vaststellen van het plan is aan de onderwijsbesturen voor de middellange termijn meer zekerheid geboden voor de voorbereiding van de aanpassingen op hun lokatie.
- Het jaarlijks actualiseren van het huisvestingplan maakt het mogelijk om deze resultaten tijdig en met oog voor de maatschappelijke ontwikkelingen op korte (Brede School-ontwikkelingen, Peuterspeelzaalwerk) en lange termijn (ontwikkeling leerlingenaantallen in de komende 10-12 jaar) te realiseren en waar nodig bij te sturen.
- Met het vaststellen van het geactualiseerde plan wordt tevens de eerstvolgende jaarsnede (2010) door de Raad vrijgegeven voor voorbereiding, waarmee voor de schoolbesturen zekerheid ontstaat voor het daadwerkelijk starten van de (voorbereidende) werkzaamheden.
- Tenslotte wordt met de actualisatie 2009 een volgende stap gezet in het gelijkschakelen van de programmering (in dit huisvestingsplan) en de raming van investeringen en het beslag op de gemeentelijke middelen (Investeringsplan).

4. Argumenten

De actualisering 2009 van de uitvoering van het SHO geeft inzicht in:

1. de belangrijkste maatschappelijke en beleidsontwikkelingen die van invloed zijn op de omvang van vraag en aanbod van de onderwijshuisvesting
2. de prognoses van de ontwikkeling van de leerlingaantallen in de (verschillende delen van de) stad voor de komende 12 jaar en de invloed daarvan op de vraag naar onderwijshuisvesting

3. de realisatie van de in 2007/2008 opgestelde uitvoeringsplannen (programmering tot en met 2011)
4. het nog in te voegen deel van het huisvestingsplan in de Investeringsplansystematiek en –procedure.

Conform oorspronkelijk plan kent het SHO de volgende programmalijnen:

- primair onderwijs, onderverdeeld naar wijken / buurten
- (voortgezet) speciaal onderwijs
- voortgezet onderwijs en
- lokalen bewegingsonderwijs.

Ten opzichte van het bestaande en in 2008 voor het laatst geactualiseerde SHO kunnen de volgende constatering worden gedaan:

- De nieuwe prognoses voor de ontwikkeling van de leerlingaantallen geven geen aanleiding tot bijstelling van reeds eerder geprogrammeerde ver-/ nieuwbouw plannen, met uitzondering van de ontwikkeling van het leerlingaantal van de basisschool Ter Cleef, waar reeds op korte termijn een extra voorziening moet worden getroffen.
- De geplande ver- en nieuwbouwwerkzaamheden voor de jaren tot en met 2011 worden met enige vertraging (realisatie investeringen 2009 circa 60% en 40% doorgeschoven naar 2010) binnen de planperiode gerealiseerd (enkele verschuivingen naar latere jaren: nieuw- en verbouw Zuiderpolder en Hannie Schaft)
- De investeringen kunnen binnen de geraamde en toegekende kredieten worden uitgevoerd, met uitzondering van de investering van de nieuwbouw Sancta Maria en de geplande investeringen in de lokalen bewegingsonderwijs tm 2011. Voor de raming van de kosten van de Schakel kan ivm gewijzigde aanpak een neerwaartse bijstelling plaatsvinden.
- De besluitvorming van de Raad inzake een aanvullend krediet voor de verbouw van de R.Steiner (raadsbesluit dd 28.08.2008) is nog niet in het huisvestingsplan en het Investeringsplan verwerkt.
- Door gelijkschakeling met de periode van het Investeringsplan zijn in het huisvestingsplan thans de planjaren 2012 tm 2014 opgenomen. Het investeringsvolume neemt toe met € 5,3 miljoen. Deze investeringen en de daarvoor benodigde dekking worden betrokken bij het opstellen van het IP 2010
- De aanvankelijk buiten het SHO gehouden nieuwbouw van zowel de Daaf Geluk (herstructurering Delftwijk) en dr Gunning (afstoten lokatie Korte Verspronckweg) en de daarvoor benodigde dekking worden ingevoegd in zowel dit huisvestingsplan als het Investeringsplan 2010 e.v.(bruto investeringsvolume € 9,5 miljoen)
- De naar verwachting noodzakelijke aanvulling van het areaal lokalen bewegingsonderwijs met 1 nieuwbouwlokaal per jaar is in het huisvestingsplan en het investeringsplan voorzien tot en met 2011. In de loop van 2010 zal worden beoordeeld of ook in de latere jaren een voortgaande uitbreiding noodzakelijk en financieel mogelijk is.

5. Financiële paragraaf

In dit geactualiseerd huisvestingsplan is de programmering tot het jaar 2014 opgenomen. Net als bij de systematiek van het Investeringsplan, is sprake van *ramingen* (van investeringen, geraamde dekkingsmiddelen en resterende jaarlijkse kosten voor de lopende begroting). Het daadwerkelijk door de Raad beschikbaar stellen van de kredieten vindt of plaats op begrotingsmoment (lijst gemandateerde kredieten) of separaat (kredietaanvraag aan de Raad). Voor het realiseren van het huisvestingsplan wordt gewerkt met het beschikbaar stellen van een krediet voor één of meerdere jaren. Bij deze actualisering betreft dit het totaal aan investeringen in de jaarsnedes 2009 en 2010, zoals deze in het IP is opgenomen en is aangepast in deze actualisering.

Binnen het door de Raad aan het College beschikbaar gestelde bedrag stelt het College de werkelijke kredietruimte vast op het moment van aanvraag door het schoolbestuur. Het definitieve krediet wordt vastgesteld nadat het resultaat van de aanbesteding bekend is.

Het totaal aan geraamde investeringen zal als gevolg van deze besluitvorming toenemen met € 14.759.755. Dekking van deze investeringslasten is voorzien uit diverse eenmalige en structurele middelen:

Eenmalig (dekking eenmalige investeringslasten)

- het alsnog ten laste van GSBudgetten brengen van reeds gemaakte *gemeentelijke* kosten OAB/VVE, waarbij de vrijvallende middelen kunnen worden ingezet als *eenmalige* dekking van de investeringslasten
- het alsnog dekken van reeds gemaakte kosten voor stimuleringsmaatregelen in het onderwijsveld (duurzaam bouwen, brede school e.d.) door het verkrijgen van Rijksmiddelen, waarbij de vrijvallende middelen kunnen worden ingezet als *eenmalige* dekking van de investeringslasten
- het inzetten van de in het VMBO-project opgenomen bijdrage van € 4.113.000 aan de nieuwbouw Gunningh; gezien verschuiving in de tijd zal dit budget worden ingezet voor de onvermijdelijke verhuizing van de Daaf Geluk.
- Het inzetten van het budget prijscompensatie tot een bedrag van €1,2 miljoen (verwachting is dat aanbestedingen de komende periode binnen de ramingen zullen blijven)

Structureel (dekking jaarlijkse rente en afschrijvingslasten)

- het inzetten van de geraamde opbrengst van de verhuur van de gebouwen ter *structurele* dekking van de investeringslasten
- het op termijn (uiterlijk vanaf 2013, indien mogelijk eerder) inzetten van vrijvallend budget tijdelijke huisvestingskosten (o.a. dekking kosten noodlokalen).

Met deze eenmalige en structurele dekkingsmiddelen:

- onstaat voor het financieel beeld in de komende 5 jaar een aanzienlijke verbetering (vermindering kapitaalslasten met circa € 447.000)
- worden de extra investeringen en daaruit voortvloeiende lasten op langere termijn (looptijd afschrijving = 40 jaar) volledig gedekt binnen de middelen van het beleidsveld

6. Kanttekeningen

Bij de uitvoering van het huisvestingsplan zijn risico's aanwezig. Naast de gangbare risico's rond investeringswerken en de daarvoor genomen maatregelen, is momenteel sprake van onder druk staande opbrengsten van voormalige onderwijslokaties. Deze opbrengsten vormen direct en indirect dekkingsmiddelen bij de te plegen investeringen (zoals Daaf Geluk/Gunningh e.d.). Om deze reden is in de opstelling van het SHO en de inbouw van de investeringen Daaf Geluk en Gunningh voorlopig slechts de bestuurlijk vastgestelde dekking in de vorm van een bijdrage uit het VMBO-project ingezet. Mogelijk dat op termijn (2012/2013) sprake zal zijn van aantrekkende opbrengsten en aanvullende dekking voor de huisvestingsinvesteringen.

De thans in dit plan en het IP opgenomen investeringsramingen zijn gebaseerd op normbedragen en prognosecijfers uit 2007. De werkelijke investeringsbedragen kunnen afwijken van deze ramingen, zowel ten nadele (niet opgenomen prijscompensatie, cq hogere prognosecijfers leerlingenaantallen) als ten voordele (voordelig aanbestedingsresultaat of lagere prognosecijfers leerlingenaantallen).

Bij het samenstellen van het Investeringsplan 2010 zullen de investeringen en dekkingsmiddelen worden geactualiseerd en ter vaststelling aan de Raad worden voorgelegd.

7. Uitvoering

De 'Evaluatie SHO 2010-2013' is voorgelegd aan het bestuurlijk overleg onderwijs BOPOH-BOVOH. Het bestuurlijk overleg onderwijs heeft met de uitgangspunten van de 'Evaluatie SHO 2010-2013' en de planning van de investeringen ingestemd. Daags na besluitvorming in Uw Raad, zal aan de schoolbesturen worden gemeld dat de voorbereiding van de geplande investeringen voor de jaarschijf 2010 kunnen worden opgestart.

8. Bijlagen

1. Het geactualiseerd Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders

Besluit:

1. stelt het geactualiseerd SHO 2009 vast;
2. besluit dit vastgesteld huisvestingsplan als uitgangspunt voor het opstellen van het investeringsplan 2010 (onderdeel onderwijshuisvesting) te hanteren;
3. Machtigt het college om binnen het totaal aan het college beschikbaar gestelde krediet ad € 15.636.367 voor 2009 en € 47.925.285,= voor 2010 de dealkredieten van de afzonderlijke voorzieningen onderwijshuisvesting beschikbaar te stellen, waarbij het college wordt opgedragen bij de bestuursrapportages aan de commissie Samenleving verantwoording af te leggen van de besteding van dit totaalkrediet.

Gedaan in de vergadering van

De griffier,

De voorzitter,

Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs

Actualisering 2009

Stand van zaken uitvoeringsplannen:

- 2007 – 2010
- 2008 – 2011

Vaststelling investeringen programmalijnen 2010 - 2014

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. <u>Inleiding</u>	5
1.1 Algemeen	
1.2 Uitkomsten evaluatie Uitvoeringsplan Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs	
1.3 Spreiding van onderwijsvoorzieningen in relatie met de capaciteit van het schoolgebouw.	
1.4 Aanpassing investeringen	
1.5 Uitvoeringsplan SHO in relatie met investeringen 'groot onderhoud'.	
2. <u>Ontwikkelingen Brede School en gebruik/medegebruik</u>	9
3. <u>Ontwikkeling programmalijnen</u>	11
3.1. Algemeen	
3.2. Ontwikkeling aantal leerlingen	
3.3. Ruimtebehoefte	
3.4. Functionaliteit schoolgebouwen	
4. <u>Programmalijnen</u>	13
4.1. Programmalijne Haarlem-Zuidwest	
4.2. Programmalijn Haarlem-Centrum	
4.3. Programmalijn Haarlem-Noord	
4.3.1. Programmalijn Noord-Noord	
4.3.2. Programmalijn Noord-Zuid	
4.4. Programmalijn Haarlem-Oost	
4.5. Programmalijn Haarlem-Schalkwijk	
4.5.1. Programmalijn Boerhaavewijk-Meerwijk	
4.5.2. Programmalijn Molenwijk-Europawijk	
4.6. Programmalijn speciaal basisonderwijs	
4.7. Programmalijn (voortgezet) speciaal onderwijs	
4.8. Programmalijn voortgezet onderwijs	
4.9. Programmalijn bewegingsonderwijs	
5. <u>Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs in relatie met gemeentelijk investeringsplan</u>	26
5.1. Bekostigen voorzieningen onderwijshuisvesting tot 1 januari 1997	
5.2. Financiering aanvullende investeringen voorzieningen onderwijshuisvesting	
6. <u>Overleg schoolbesturen</u>	28
6.1. Convenant lokaal onderwijs Haarlem	
6.2. Op overeenstemming gericht overleg	

Bijlagen:

1. Overzicht investeringen
2. Begripsbepalingen.
3. Overzicht voorzieningen onderwijshuisvesting.
4. Notitie " Toekomst Brede Schoolontwikkeling Haarlem'.

Voorwoord

Op 26 juni 2008 is door de gemeenteraad het 'Uitvoeringsplan Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2008 – 2011' (verder in deze nota 'Uitvoeringsplan SHO') vastgesteld. Het Uitvoeringsplan SHO is een bijstelling van het Uitvoeringsplan SHO 2007-2010, vastgesteld door de gemeente in de vergadering van 12 april 2007. Met het vaststellen van het Uitvoeringsplan SHO is een meerjarenperspectief vastgesteld voor de middelen die in de genoemde periode beschikbaar (moeten) worden gesteld voor het realiseren van een adequaat voorzieningenniveau voor de voorzieningen huisvesting onderwijs. Voorzover mogelijk wordt bij de investeringen voor de voorzieningen huisvesting onderwijs rekening gehouden met aanvullende investeringen voorzieningen voor het huisvesten van andere maatschappelijke voorzieningen (o.a. peuterspeelzaal en kinderopvang). Deze investeringen komen echter niet ten laste van het investeringsbudget onderwijshuisvesting. Door investeringen in de schoolgebouwen te combineren met andere maatschappelijke voorzieningen kan voldaan worden aan één van de gemeentelijke beleidsuitgangspunten: het realiseren van een doorgaande lijn in de ontwikkeling van de leerlingen. Daarnaast wordt per accommodatie onderzocht of het mogelijk is de voorzieningen onder te brengen in een multifunctionele accommodatie (MFA). Basis voor een MFA is de inhoudelijke samenwerking tussen schoolbesturen en maatschappelijke instellingen (peuterspeelzaal, kinderopvang, welzijnsorganisaties, Centrum voor Jeugd en Gezin et cetera). Deze inhoudelijke samenwerking wordt aangeduid als de 'Brede School'.

Door de schoolbesturen zijn in de afgelopen periode de aanvragen voor het beschikbaar stellen van kredieten ontvangen. Deze aanvragen hebben betrekking op het realiseren van het goedgekeurde bouwplan, of op het beschikbaarstellen van een krediet in de kosten van het voorbereiden van het bouwplan. Dit betekent dat in de afgelopen periode een aantal investeringen in schoolgebouwen zijn afgerond, investeringen in uitvoering zijn genomen en kredieten beschikbaar zijn gesteld voor het ontwerpen van bouwplannen. De stand van zaken van de in het Uitvoeringsplan SHO opgenomen investeringen is als volgt:

Uit bijgaande overzicht blijkt dat in de loop van het kalenderjaar 2009 een groot aantal investeringen in uitvoering worden genomen en een gedeelte van deze investeringen ook in 2009 wordt afgerond. Het merendeel van de investeringen wordt in 2010 gerealiseerd. De vertragingen t.o.v. de oorspronkelijke plannen hebben verschillende oorzaken. Enerzijds wordt dit veroorzaakt doordat wijzigingen van het bestemmingsplan noodzakelijk zijn, anderszins komt dit door bezwaren tegen de voorgenomen bouw. Daarnaast zijn een aantal investeringen afhankelijk van het beschikbaar komen van andere accommodaties, t.w. de:

- bijzondere speciale school voor basisonderwijs 'Trapeze' is afhankelijk van het gereedkomen van de unielocatie voor de openbare basisschool 'de Dolfijn'
- de bijzondere basisscholen 'Dreef' en 'Veronica' zijn afhankelijk van het gereedkomen van de nieuwbouw VMBO-023) en
- de investering voor de bijzondere basisschool 'Vrije School Kennemerland' is afhankelijk van het gereedkomen van de unielocatie van de openbare basisschool 'Bos en Vaart'.

Jaar SHO	Investering	stand van zaken			
		Bouwplan	Aanbesteding	Bouw	Opgeleverd
2007	uitbreiding OB <i>Beatrix</i>				
	uitbreiding BS BO <i>Trapeze</i>				
	uitbreiding BS BO <i>Trapeze</i> (in pandig)				
	aanpassing BBO <i>Haarlems Montessorischool</i>				
	uitbreiding OB <i>Bos en Vaart</i>				
	uitbreiding OB <i>Molenwiek</i>				
	uitbreiding BVO <i>Rudolph Steiner</i>				
	uitbreiding BBO <i>de Wadden</i>				
	uitbreiding BVO <i>Eerste Christelijk Luceum</i>				
	vervangende nieuwbouw <i>de Schakel</i>	Uitgesteld			
	uitbreiding BVO <i>Mendel</i>				
2008	uitbreiding OB <i>Zuidwester</i>				
	uitbreiding BBO <i>Dreef</i>				
	uitbreiding BBO <i>Koningin Emma</i>				
	uitbreiding BBO <i>Sint Bavo</i>				
	uitbreiding BBO <i>Liduina</i>				
	uitbreiding BBO <i>de Ark</i>				
	uitbreiding BBO <i>Bavinck</i>				
	uitbreiding OBO <i>Zuiderpolder</i>	Uitgesteld			
	uitbreiding OVSO <i>Gunningh</i>				
	uitbreiding BVO <i>Sancta Maria</i>				
	uitbreiding OVO <i>Paulus</i>				
2009	Aanpassing OBO <i>de Kring locatie Hannie Schaft</i>	Uitgesteld			
	Uitbreiding OBO <i>de Kring</i>				
	Uitbreiding OBO <i>de Dolfijn</i>				
	Uitbreiding BBO <i>Vrije School Kennemerland</i>	Herzien			
	Uitbreiding OBO <i>de Wilgenhoek</i>	Aangehouden			
	Uitbreiding BBO <i>Franciscus Xaverius</i>				
	Vervangende nieuwbouw BBO <i>Parkrijk</i>	Bouwplan onderdeel wijkvoorziening; haalbaarheid wordt onderzocht			
	Vervangende nieuwbouw (V)SO <i>de Schelp</i>				
	Uitbreiding OVO <i>Coornhert</i>				

Naast de investeringskredieten die, nadat het uitvoeringsplan SHO is vastgesteld, zijn opgenomen in het gemeentelijke investeringsplan, zijn in 2009 voor de scholen in het primair en (voortgezet) speciaal onderwijs extra middelen beschikbaar gesteld voor investeringen die:

1. de functionaliteit van de schoolgebouwen verbeteren en
2. leiden tot het terugdringen van het exploitatietekort van de schoolgebouwen.

Uitgangspunt is dat deze investeringen zoveel mogelijk worden gecombineerd met de in het Uitvoeringsplan SHO opgenomen investeringen. Daarnaast is het de bedoeling dat ook de bestaande schoolgebouwen op termijn voldoen aan de gestelde eisen.

In het verdere van deze nota wordt eerst ingegaan op de:

- ontwikkeling van het aantal leerlingen in relatie met de verwachte ruimtebehoefte van de scholen zoals opgenomen in het Uitvoeringsplan SHO en
- overige ontwikkelingen die van invloed zijn op de ruimtebehoefte van de scholen.

Maarten Divendal.
wethouder Onderwijs

1. Inleiding

1.1. Algemeen.

Het Uitvoeringsplan SHO is in eerste instantie gericht op het realiseren van voldoende huisvesting voor de leerlingen die op de scholen staan ingeschreven en in de komende jaren worden verwacht. Voor de verwachte ontwikkeling van het aantal leerlingen wordt jaarlijks een leerlingenprognose opgesteld. De leerlingenprognose wordt opgesteld na de formele teldatum van 1 oktober. Naast de leerlingenprognose wordt rekening gehouden met de volgende beleidsuitgangspunten:

1. goede spreiding van de onderwijsvoorzieningen over de wijk, buurt en gemeente
2. goede functionaliteit van de schoolgebouwen;
3. goede functionaliteit van de lokalen bewegingsonderwijs;
4. verbreden van een onderwijsvoorziening tot een 'multifunctionele accommodatie'.

Met het vaststellen van het Uitvoeringsplan SHO is de aanzet gegeven aan de doelstelling van de gemeenteraad om te komen tot goede voorzieningen onderwijshuisvesting en op de juiste locaties, inclusief de doelstelling om de functionaliteit van de schoolgebouwen te verbreden tot een multifunctionele accommodatie. In de afgelopen jaren bestond onduidelijkheid over de vraag naar de relatie tussen het voorzieningenniveau voor de betreffende basisschool en het beleid rond de (huisvesting van) peuterspeelzalen en kinderopvang / buitenschoolse opvang. Op beide onderdelen zijn in de afgelopen periode besluiten genomen die de nodige duidelijkheid geven aan zowel de schoolbesturen als de andere organisaties¹. Het realiseren van multifunctionele accommodaties in de brede zin van het woord is onderwerp van bespreking in de werkgroep 'School in de wijk' en is afhankelijk van de uitkomsten van dit overleg.

1.2. Uitkomsten evaluatie Uitvoeringsplan Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs.

Bij de evaluatie van het Uitvoeringsplan SHO 2007-2010 is vastgesteld dat het noodzakelijk was een aanvullend investeringskrediet beschikbaar te stellen om te voldoen aan de in het jaar 2007 vastgestelde uitgangspunten. De oorzaken van het aanpassen van het investeringskrediet waren o.a. de volgende:

1. meer ruimtebehoefte veroorzaakt doordat de werkelijke ontwikkeling van het aantal leerlingen afweek van de verwachte ontwikkeling (sterkere toename)
2. de stijging van de bouwkosten
3. een correctie van de in eerste instantie berekende uitbreiding van de schoolgebouwen (toename van het aantal m² bvo).

De uitkomst van de huidige evaluatie is dat een beperkte bijstelling van het investeringsplan noodzakelijk is (zie paragraaf 1.4).

De buitenschoolse opvang is vanaf 1 augustus 2007 voor de schoolbesturen een wettelijke verplichting. Deze wettelijk plicht houdt in dat de schoolbesturen, op verzoek van ouders, verplicht zijn buitenschoolse opvang te organiseren. Dit betekent dat het schoolbestuur niet verantwoordelijk is voor het realiseren van het aanbod aan buitenschoolse opvang (= activiteiten en accommodatie), maar dat het schoolbestuur met een erkende organisatie afspraken moet maken over het aanbod aan buitenschoolse opvang aan de leerlingen van de betreffende basisschool. Het is aan de organisatie van de kinderopvang / buitenschoolse opvang te bepalen op welke locatie de kinderopvang / buitenschoolse opvang kan plaatsvinden. De buitenschoolse opvang kan plaatsvinden in het schoolgebouw van het schoolbestuur waarmee de afspraken worden gemaakt, maar kan ook plaatsvinden op bestaande locaties van de organisaties. Dit laatste is echter afhankelijk van de mogelijkheden die op deze locaties aanwezig zijn. De fysieke buitenschoolse opvang kan zodoende ook elders in de wijk c.a. plaatsvinden.

¹ Het beleid 'Herijking peuterspeelzaalwerk' is vastgesteld in de vergadering van de gemeenteraad van 26 juni 2008. Met de schoolbesturen en de organisaties voor peuterspeelzaalwerk en kinderopvang zijn afspraken gemaakt over het (mede)gebruik van ruimten in basisscholen en de daaraan verbonden kosten. Zie paragraaf 2. Het beleid rond de onderwijshuisvesting is uitgewerkt in de nota 'Schoolgebouwen, medegebruik en verhuur, wie is waar voor verantwoordelijk?'

1.3. Spreiding van onderwijsvoorzieningen in relatie met de capaciteit van het schoolgebouw.

Het beleidsuitgangspunt 'goede spreiding van de onderwijsvoorzieningen over de wijk, buurt en gemeente' is door de schoolbesturen in de afgelopen periode besproken. Daarbij is onderzocht in hoeverre het mogelijk is gezamenlijke afspraken te maken over de relatie tussen de capaciteit van de (na uitbreiding gerealiseerde) schoolgebouwen en het aantal leerlingen dat op de scholen wordt ingeschreven. Doelstelling van de besprekingen is te komen tot het vaststellen van uitgangspunten om leegstand in een schoolgebouw te voorkomen door een maximaal gebruik van de aanwezige capaciteit resp. verdere uitbreiding van de schoolgebouwen, nadat de investeringen in het Uitvoeringsplan SHO zijn gerealiseerd, te voorkomen

Voor het **basisonderwijs** zijn op dit onderdeel door de schoolbesturen op dit moment de besprekingen nog niet afgerond. Dit betekent dat voor de leerlingen die zich aanmelden op een basisschool nog geen aannamebeleid is vastgesteld. Om leegstand binnen de schoolgebouwen te voorkomen wordt, tot het moment dat afspraken over de relatie tussen het aantal leerlingen en de maximale capaciteit van het schoolgebouw zijn gemaakt, op het moment dat een basisschool wordt geconfronteerd met ruimtebehoefte, verwezen naar leegstand bij een andere basisschool:

1. in de wijk (programmalijn) en/of
2. in de aangrenzende wijk (programmalijn) voorzover de leegstand ligt binnen een redelijke afstand van de hoofdvesting.

Bij het verwijzen naar leegstand wordt geen uitzondering gemaakt voor de conceptscholen. Achtergrond van dit besluit is dat een conceptschool onderdeel uitmaakt van een schoolbestuur van een bepaalde richting (openbaar of bijzonder) en ouders in principe kiezen voor een school van deze richting. Het betrekken van het onderwijskundig profiel bij het bepalen van mogelijke leegstand of het verwijzen naar leegstand is geen criterium dat is opgenomen in de verordening 'Voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Haarlem 2009'. Daarnaast leidt het creëren van een uitzonderingspositie voor de conceptscholen tot extra investeringen in de voorzieningen huisvesting onderwijs. Tot het moment dat de schoolbesturen afspraken hebben gemaakt over de inschrijving van de leerlingen in relatie met de capaciteit van het schoolgebouw wordt jaarlijks op wijkniveau zowel de capaciteit als de ruimtebehoefte van de schoolgebouwen basisonderwijs vastgesteld. Daarna wordt vastgesteld of sprake is van leegstand in een schoolgebouw en of die leegstand in aanmerking komt voor medegebruik. Is binnen de aanwezige capaciteit op wijkniveau voldoende ruimte beschikbaar dan wordt geen aanvullende investering in onderwijshuisvesting toegekend. Voor het beoordelen van aanvragen voor het bekostigen van voorzieningen huisvesting onderwijs worden zodoende in principe wijkgrenzen gehanteerd. Om te voorkomen dat leegstand bij een basisschool niet wordt benut door een basisschool die niet in de 'eigen' wijk ligt, is in de verordening 'Voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Haarlem 2009' een afstandscriterium ingevoerd (2.000 meter hemelsbreed). Op deze wijze wordt voorkomen dat de leegstand niet wordt benut omdat de wijkgrens een barrière is.

Evenals bij de schoolbesturen **basisonderwijs** zijn er geen afspraken gemaakt over de maximale capaciteit bij de schoolbesturen van het **(voortgezet) speciaal onderwijs**. Omdat er binnen de gemeente Haarlem diverse schooltypen aanwezig zijn is het uitsluitend mogelijk afspraken te maken op het moment dat er van een onderwijstype meerdere scholen aanwezig zijn. Binnen de gemeente Haarlem zijn twee scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs 'Zeer Moeilijk Lerende Kinderen' gevestigd, voor deze scholen is het noodzakelijk dat afspraken over het toelaten van leerlingen worden gemaakt. Vastgesteld is dat het aantal leerlingen dat op dit onderwijstype is aangewezen in totaliteit niet toeneemt, maar dat er zich bij de scholen 'de Schelp' en 'van Voorthuyzen' verschillende ontwikkelingen voordoen. Deze ontwikkelingen betekenen voor de gemeente een toename van de investeringen in de voorzieningen huisvesting onderwijs, zie ook hoofdstuk 4.7.

De schoolbesturen **voortgezet onderwijs** zijn overeengekomen dat de bestaande capaciteit van het schoolgebouw, vermeerderd met de in het Uitvoeringsplan SHO voorgenomen uitbreiding van de capaciteit bepalend is voor het maximale aantal leerlingen dat op de afzonderlijke scholen voor

voortgezet onderwijs wordt ingeschreven². Naast deze tussen de schoolbesturen gemaakte afspraken geldt voor de scholen voor voortgezet onderwijs het volgende: de gemeente kent geen uitbreiding van het schoolgebouw voortgezet onderwijs toe dan op het moment dat is vastgesteld dat de gevraagde uitbreiding van het schoolgebouw voortgezet onderwijs noodzakelijk is en de gevraagde uitbreiding groter is dan 10% van de bestaande capaciteit. Dit gemeentelijke uitgangspunt is opgenomen in de verordening 'Voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Haarlem 2009'. Deze keuze betekent dat de school voor voortgezet onderwijs een toename van het aantal leerlingen in eerste instantie binnen het eigen schoolgebouw moet opvangen. Achtergrond van dit gemeentelijke uitgangspunt is dat hiermede, als gevolg van de fluctuaties van het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs, desinvesteringen (bouwen voor leegstand op termijn) wordt voorkomen.

Met deze afspraken is het in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen te voorkomen dat binnen de schoolgebouwen leegstand ontstaat en de gemeente geconfronteerd wordt met aanvragen om uitbreiding van de huisvestingsvoorzieningen, terwijl er binnen de gemeente voldoende capaciteit beschikbaar is. De bovengenoemde verordening is vastgesteld door de gemeenteraad op 12 februari 2009. Het opnemen van deze afspraken in de verordening voorzieningen onderwijshuisvesting betekent dat het geen vrijblijvende afspraken zijn.

1.4 Aanpassen investeringen.

In het in juni 2009 door de Raad vastgestelde Investeringsplan 2009 (zie bijlage 1) zijn de ramingen voor de investeringen in nieuw- en verbouw alsmede 1^e inrichting opgenomen tot en met het jaar 2011. Het IP dient dan ook beschouwd te worden als meest recent bestuurlijk besluit en de actualisering gaat dan ook uit van het wijzigen/aanvullen van dit besluit.

Op basis van de actualisering worden de volgende bijstellingen in de ramingen voorgesteld:

Naam school	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal
1. Bijstellingen vastgestelde SHO (07/10 08/11)							
Uitbreiding Zuiderpolder	-631.000	-1.262.000	0	1.893.000			
Uitbreiding Hannie Schaft	-50.000	-100.000	0	150.000			
Aanvulling R.Steiner	735.755						
ter Cleeff in pandige verbouwing/uitbreiding	900.000						
ter Cleeff aanvullende eerste inrichting	60.000						
Sancta Maria extra kosten	0	0	3.300.000	0			
de Schakel, gewijzigde aanpak	0	0	-3.641.000	2.400.000			
Aanpassen normkosten lokalen bewegingsonderwijs	0	225.000	150.000	0			
SUBTOTAAL 1	1.014.755	-1.137.000	-191.000	4.443.000	0	0	3.394.000
2. Synchronisatie SHO en IP (ramen jaren 2012 ev)							
Rudolf Steiner LeerWeg Ondersteunend Onderwijs				1.130.000			
Lokalen bewegingsonderwijs latere jaren							
SUBTOTAAL 2				1.130.000			1.130.000
3. Inbouw VMBO-scholen/budget in SHO-programmering							
Investering Daaf Geluk		4.800.000					
investering Gunningh					4.700.000		
SUBTOTAAL 3		4.800.000			4.700.000		9.500.000
TOTAAL MUTATIES INVESTERINGEN	1.014.755	3.663.000	-191.000	5.573.000	4.700.000	0	14.759.755

² Het schoolbestuur van de school voor voortgezet onderwijs 'Rudolf Steiner' kan in principe instemmen met deze afspraak, maar kan, gelet op de principiële keuze van de ouders voor het pedagogische uitgangspunt van deze school, leerlingen niet weigeren. Naast leerlingen uit de regio Haarlem wordt deze school ook bezocht door leerlingen uit de gemeenten Hillegom, Hoofddorp en Amstelveen. Dit betekent dat deze school in de komende jaren met een toename van het aantal leerlingen wordt geconfronteerd. Deze toename is mede afhankelijk van de ontwikkeling van het aantal leerlingen op de basisscholen van deze richting (zie programmatisch basisonderwijs).

Het aanpassen van de beschikbaar gestelde kredieten wordt veroorzaakt door (met verwijzing naar de topelichtende paragrafen):

3. Vertraging/verschuiving van de aanvankelijk in 2009/2010 geplande investeringen voor de basisscholen Hannie Schaft en Zuiderpolder (zie par 4.4) de toename van het aantal leerlingen in Haarlem-Noord, waardoor noodzakelijk is:
 - i. een uitbreiding van de locatie van de openbare basisschool 'ter Cleeff'
 - ii. een uitbreiding van de eerste inrichting (meubilair en onderwijsleerpakket) van de openbare basisschool 'ter Cleeff' en de bijzondere basisschool 'de Ark' (zie par 4.3.2)
4. het aanpassen van de geraamde investeringskosten van de lokalen bewegingsonderwijs naar het huidige prijspeil (zie par 4.9)
5. het opnemen van van de investering vervangende nieuwbouw openbare school voor voortgezet onderwijs 'Daaf Geluk' (zie par 4.8)
6. het opnemen van van de investering vervangende nieuwbouw openbare school voor voortgezet speciaal onderwijs 'Gunningh' (zie par 4.7)
7. invoegen van de door de Raad reeds besloten aanvulling op de investering Rudolf Steiner in 2009 van € 735.755
8. investeringsbedrag uitbreiden bijzondere school voor voortgezet onderwijs 'Rudolf Steiner' in 2012 (par. 4.8)
9. investeringen vervangende nieuwbouw van een aantal lokalen bewegingsonderwijs in de periode 2012 ev: voorlopig opgenomen als pm (zie par 4.9)
10. extra investeringskrediet uitbreiding c.a. bijzondere school voor voortgezet onderwijs 'Sancta Maria' (zie par 4.8).

De dekking van de financiële gevolgen van deze extra investeringen worden toegelicht in hoofdstuk 5.

1.5. Uitvoeringsplan SHO in relatie met investeringen 'groot onderhoud'.

Met ingang van 1 januari 2008 is de overeenkomst Doordecentralisatie met de schoolbesturen primair en (voortgezet) speciaal onderwijs opgezegd. Het gevolg is dat vanaf 1 januari 2008 voor het bekostigen van de voorzieningen huisvesting onderwijs 'onderhoud' met de schoolbesturen primair en (voortgezet) onderwijs nieuwe afspraken zijn gemaakt. De afspraken betekenen dat de bekostiging van de voorziening 'groot onderhoud' plaatsvindt op basis van de uitkomst van een meerjarenonderhoudsplan dat door een extern bouwkundig adviesbureau is opgesteld. Begin 2008 is de zgn. 'nulmeting' afgerond en is het bedrag dat noodzakelijk is voor het bekostigen van het 'groot onderhoud' opgenomen in de gemeentebegroting (exploitatiebudgetten). Deze 'investeringen' maken zodoende geen onderdeel uit van het Uitvoeringsplan SHO. Inmiddels heeft bijstelling van die budgetten plaatsgevonden, vanwege de volgende twee ontwikkelingen:

1. op basis van een aanvullende rapportage van het extern adviesbureau is vastgesteld dat voor het groot onderhoud in de periode 2009-2018 een extra bedrag van € 750.000,-- (per jaar € 75.000,--) noodzakelijk en
2. als gevolg van een uitspraak van de Raad van State is de gemeente verplicht naast het bedrag dat in het meerjarenonderhoudsplan is opgenomen voor het uitvoeren van de activiteit een bedrag te vergoeden voor voorbereiding en toezicht tijdens de uitvoering. Met de schoolbesturen is overeengekomen dat hiervoor een percentage van 5% wordt gehanteerd. Dit betekent een extra bedrag van € 190.000,-- (per jaar € 19.000,--).

2. Ontwikkeling 'Brede Scholen' en gebruik/medegebruik

Brede Scholen

Voor het stimuleren van de 'Brede Scholen' is door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een subsidieregeling vastgesteld. In deze regeling wordt op het onderdeel huisvesting het volgende geschreven:

11. *Huisvesting is in belangrijke mate bepalend voor de mogelijkheden die er zijn om de doelen die passen bij de brede school te bereiken. De brede school is per definitie een netwerkorganisatie. Multifunctionele huisvesting is dan ook geen vereiste, maar met name in het basisonderwijs is over het algemeen wel de heersende opinie dat brede scholen beter gedijen in multifunctionele accommodaties dan in stand-alone voorzieningen.*
12. *Multifunctionele huisvesting vergroot de mogelijkheden voor samenwerking van brede scholen. Een stimuleringsarrangement beweegt gemeenten en scholen voor primair onderwijs ertoe om onderwijshuisvesting multifunctioneel te maken en om private partijen (zoals bijvoorbeeld woningcorporaties en kinderopvang / buitenschoolse opvang / buitenschoolse opvangorganisaties) daarbij te betrekken. Die samenwerking kan niet alleen vruchten afwerpen voor de brede school, maar ook voor buitenschoolse en tussenschoolse opvang, renovatie en binnenmilieu. Het helpt gemeenten bij het inrichten van multifunctionele huisvesting voor brede scholen. Het gaat niet alleen om bouwen, maar ook om aanpassing/renovatie van bestaande gebouwen. Het arrangement stimuleert ook gemeenten om met private partners als woningcorporaties en kinderopvang / buitenschoolse opvang / buitenschoolse opvangorganisaties multifunctionele huisvesting te realiseren. Die samenwerking heeft niet alleen financiële voordelen, maar bevordert ook de uitwisseling van expertise.*

De ontwikkeling van 'Brede Scholen' is dus primair gericht op de inhoudelijke samenwerking tussen de verschillende partners. Het gevolg van de inhoudelijke samenwerking kan zijn dat gekozen wordt voor een gecombineerde huisvesting. Voor het realiseren van de gecombineerde huisvesting kan een private partij een rol spelen, de private partij is dus niet strikt noodzakelijk.

Gebruik en medegebruik

Op bijlage 4 zijn de uitgangspunten opgenomen die de werkgroep 'School in de wijk' heeft vastgesteld voor het voorzieningenniveau op wijkniveau. De uitkomsten van de werkgroep zijn van invloed op het voorzieningenniveau van de onderwijshuisvesting. In eerste instantie speelt dit vooral bij de schoolgebouwen voor basisonderwijs, waarbij de ontwikkelingen rond de doorgaande (leer)lijn voor de kinderen vanaf de peuterspeelzaal een rol spelen. Voor deze leerlingen zijn de voorschoolse voorzieningen (peuterspeelzalen en kinderopvang / tussenschoolse opvang / buitenschoolse opvang / buitenschoolse opvang) van belang. In het Uitvoeringsplan SHO zijn de volgende uitgangspunten vastgesteld:

1. op het moment dat een peuterspeelzaal is gehuisvest in een basisschool en de huisvesting van de peuterspeelzaal past binnen de uitkomsten van de herijking van het peuterspeelzaalwerk:
 - a. telt de ruimte die aan de peuterspeelzaal in gebruik is gegeven niet mee voor het vaststellen van de capaciteit van het schoolgebouw;
 - b. wordt naast een huurvergoeding een gebruiksvergoeding in rekening gebracht en
 - c. is het de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur en het bestuur van de peuterspeelzaal om afspraken te maken over de in rekening te brengen gebruiksvergoeding.
2. voor de kinderopvang / buitenschoolse opvang is de zorg voor voldoende capaciteit de verantwoordelijkheid van de organisatie voor kinderopvang / buitenschoolse opvang en de noodzakelijke capaciteit kan worden gerealiseerd door:
 - a. huisvesting in een basisschool, waarbij de volgende voorwaarden van toepassing zijn:
 1. het beschikbaar stellen van een ruimte in een schoolgebouw voor kinderopvang / buitenschoolse opvang / buitenschoolse opvang betekent verhuur aan een private partij;
 2. voor de verhuur moet het schoolbestuur vooraf toestemming vragen aan de gemeente;
 3. bij de toestemming voor de verhuur bepaalt de gemeente gelijktijdig het huurbedrag dat door het schoolbestuur aan de organisatie in rekening moet worden gebracht
 4. het schoolbestuur betaalt de huurvergoeding door aan de gemeente;
 5. bij verhuur telt de beschikbare ruimte niet mee bij het vaststellen van de capaciteit van het schoolgebouw en
 6. komen het schoolbestuur en de organisaties voor kinderopvang / buitenschoolse opvang in onderling overleg de gebruiksvergoeding overeen;

- b. huisvesting op het terrein van de basisschool, waarbij de volgende voorwaarden van toepassing zijn:
 - 1. voor het beschikbaar stellen van het terrein moet het schoolbestuur vooraf toestemming vragen aan de gemeente in verband met de eigendomssituatie;
 - 2. de gemeente, het schoolbestuur en de organisaties voor kinderopvang / buitenschoolse opvang komen in onderling overleg overeen op welke wijze het eigendom wordt vastgelegd:
 - a. door middel van een recht van opstal of
 - b. door middel van aankoop van een gedeelte van het schoolterrein.
 - 3. de gemeente verleent de toestemming nadat over bovenstaande overeenstemming is bereikt.

Het vaststellen van deze uitgangspunten is noodzakelijk omdat het schoolgebouw- en terrein op grond van de onderwijswetgeving niet mag worden 'bezwaard'. Door vooraf de afspraken vast te leggen wordt voorkomen dat op termijn discussie ontstaat over de eigendomssituatie (via natrekking)

Bovenstaande modellen (medegebruik peuterspeelzaal en verhuur kinderopvang / buitenschoolse opvang) laten onverlet de eigen verantwoordelijkheid van de organisaties om de noodzakelijke huisvesting te verwerven. Om verwevenheid in verantwoordelijkheden en eigendom te voorkomen is het niet toegestaan dat het schoolbestuur zelfstandig een zodanige voorziening realiseert.

Op basis van deze uitgangspunten wordt bij (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding van een schoolgebouw vastgesteld of het mogelijk is gelijktijdig met investeringen in schoolgebouwen deze aanvullende voorzieningen te realiseren.

Bovenstaande is ook als beleidsuitgangspunt opgenomen in de nota 'Medegebruik en verhuur van schoolgebouwen'.

3. Ontwikkelingen programmalijnen.

3.1. Algemeen.

In het Uitvoeringsplan SHO is de term 'dislocatie met spreidingsnoodzaak' geïntroduceerd. Deze terminologie heeft betrekking op die schoolgebouwen die door een afname aantal leerlingen zijn gefuseerd met een andere basisschool en als gevolg van fusie geen zelfstandige basisschool konden blijven. In principe wordt na de fusie is gerealiseerd en de locatie van de school die is opgeheven wordt gehandhaafd, deze locatie formeel een dislocatie zijn. Door de betrokken schoolbesturen is besloten deze onderwijsvoorziening op wijkniveau in stand te houden om te voorkomen dat in de betreffende wijk geen onderwijsvoorziening meer aanwezig is. Door het handhaven van de locatie is voorkomen dat na een fusie van basisscholen het voorzieningenniveau in de wijk zou afnemen en de doelstelling van spreiding van voorzieningen niet wordt gerealiseerd. Voordat een dislocatie kan worden aangemerkt als een 'dislocatie met spreidingsnoodzaak' moet het college vooraf instemming met het voornemen van het schoolbestuur hebben verleend. De keuze voor een 'dislocatie met spreidingsnoodzaak' laat onverlet het feit dat een schoolbestuur zelfstandig kan besluiten om, als de ontwikkeling van het aantal leerlingen daartoe aanleiding geeft, deze locatie alsnog te sluiten.

3.2. Ontwikkeling aantal leerlingen.

Onderstaand is weergegeven de ontwikkeling van het totaal aantal leerlingen op de basisscholen in de jaren 1996 tot en met 2008:

Tabel 1

Jaar	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bao	11.620	11.760	11.808	11.881	11.659	11.479	11.333	11.233	11.228	11.317	11.490	11.638	11.680

Op basis van de teldatum 1 oktober 2008 is de leerlingenprognose geactualiseerd. De geactualiseerde leerlingenprognose laat een ontwikkeling zien dat het aantal leerlingen in de periode 2009 – 2024 toeneemt met ong. 700 leerlingen (zie tabel 2).

Tabel 2

Jaar	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bao	11.680	11.780	11.922	12.021	12.054	12.106	12.124	12.123	12.132	12.257	12.253	12.267	12.259

De tendens die in tabel 2 wordt weergegeven volgt de ontwikkeling van het aantal leerlingen vanaf het jaar 2005. In de leerlingenprognose op schoolniveau is rekening gehouden met de woningbouwplannen voor de komende tien jaar. Als in het realiseren van de woningbouwplannen vertraging ontstaat, waardoor er jaarlijks minder woningen worden gebouwd of woningbouw wordt uitgesteld, heeft dit ook gevolgen voor de verwachte ontwikkeling van het aantal leerlingen, t.w. een beperktere toename. Daarnaast is een tendens zichtbaar dat ook in appartementen zich gezinnen vestigen. Omdat beide ontwikkelingen gevolgen voor de uitkomst van de leerlingenprognose hebben, wordt de leerlingenprognose ook jaarlijks geactualiseerd.

De leerlingenprognose 2008 vertoont het beeld dat het aantal leerlingen voor de programmalijn:

- Zuid-west tot en met 2013 licht toeneemt, maar vanaf het jaar 2014 afneemt;
- Centrum tot en met 2020 toeneemt met 100 leerlingen;
- Noord tot en met 2020 toeneemt met ruim 200 leerlingen;
- Oost tot en met 2020 toeneemt met 200 leerlingen;
- Schalkwijk (Boerhaavewijk – Meerwijk) tot en met 2020 toeneemt met 100 leerlingen en
- Schalkwijk (Molenwijk – Europawijk) tot en met 2020 toeneemt met 100 leerlingen).

Noot.

Voor de scholen voor speciaal basisonderwijs (sbo) en (voortgezet) speciaal onderwijs wordt geen leerlingenprognose opgesteld. De instroom van de leerlingen op deze scholen is afhankelijk van verwijzingen door de permanente commissie leerlingenzorg (sbo) en de regionale verwijzingscommissie (vso). Voor het voortgezet onderwijs kan de leerlingenprognose over het algemeen worden herleid uit de leerlingenontwikkeling voor het basisonderwijs. De leerlingenprognose voor het voortgezet onderwijs is op dit moment achterwege gebleven omdat er een grote afwijking is vastgesteld tussen de ontwikkelingen in het basisonderwijs en de instroom van leerlingen in het voortgezet onderwijs.

3.3. Ruimtebehoefte.

De ruimtebehoefte van de schoolgebouwen wordt vastgesteld op basis van het aantal leerlingen dat op de teldatum 1 oktober op de scholen is ingeschreven. Dit uitgangspunt is opgenomen in de verordening voorzieningen onderwijshuisvesting. Doelstelling is dat een school wordt gehuisvest in één schoolgebouw (= hoofdvestiging). Op het moment dat de capaciteit van de hoofdvestiging onvoldoende is voor het huisvesten van alle leerlingen maakt de school aanspraak op aanvullende huisvesting. Deze aanvullende huisvesting kan worden gerealiseerd door het uitbreiden van het schoolgebouw, of door gebruik te maken van een ander (school)gebouw. In de laatste situatie wordt dit (school)gebouw aangemerkt als een dislocatie³. Van deze regel is uitgezonderd een schoolgebouw van een school die door het ministerie van OCW is erkend als een nevenvestiging. Voor een school die is gehuisvest in een hoofdvestiging en een nevenvestiging wordt de ruimtebehoefte per locatie afzonderlijk vastgesteld, op basis van het aantal leerlingen dat op de afzonderlijke locaties staat ingeschreven.

3.4. Functionaliteit schoolgebouwen.

De onderwijskundige ontwikkelingen in de afgelopen jaren zijn van grote invloed geweest op de functionaliteit van de schoolgebouwen (zelfstandig werken, studiehuis, praktijkomgeving et cetera). Voor het bekostigen van deze investeringen is in het investeringsplan van het Uitvoeringsplan SHO 2007-2010 een budget 'functionele aanpassing' opgenomen. Met de schoolbesturen zijn afspraken gemaakt over de criteria die worden gehanteerd bij het toekennen van een vergoeding en over de verdeelsleutel van het beschikbare budget. Naast het budget voor functionele aanpassingen is een budget beschikbaar gesteld voor het bekostigen van investeringen die het exploitatietekort van de schoolgebouwen beperken. Onderdeel van deze investeringen zijn investeringen in het kader van energiebesparing en verbetering van het binnenklimaat. In combinatie met een gemeentelijke bijdrage wordt door de schoolbesturen een bijdrage in deze kosten beschikbaar gesteld. Achtergrond is dat deze investeringen in principe voor rekening van het schoolbestuur komen⁴.

De investeringen functionele aanpassingen en investeringen om het exploitatietekort te beperken worden gelijktijdig gerealiseerd met de investeringen die zijn opgenomen in het investeringsplan Uitvoeringsplan SHO.

Functionele aanpassing is niet in de wet opgenomen als een voorziening onderwijshuisvesting. De investering 'functionele aanpassing' is uitsluitend van toepassing op het schoolgebouw dat voldoet aan de cyclus van 40-jaar en waarbij in de komende periode niet een investering 'uitbreiding' c.a. wordt bekostigd. Uitgangspunt is dat bij de investeringen nieuwbouw, vervangende nieuwbouw en uitbreiding van een schoolgebouw op dat moment in de investering rekening wordt gehouden met de noodzakelijke investeringen in functionele verbeteringen.

³ Tenzij de aanvullende huisvesting is aangemerkt als een 'dislocatie met spreidingsnoodzaak', dan wordt de dislocatie als zelfstandige huisvesting aangemerkt.

⁴ Door de staatssecretaris van OCW is op 12 mei 2009 aan de schoolbesturen een brief gestuurd waarin is gesteld dat schoolbesturen uit de vanaf 1 augustus 2006 ontvangen rijksvergoeding niet mogen investeren in huisvesting onderwijs (artikel 148 WPO). Dit rijksbeleid betekent een beperking voor het autonome beleid van de schoolbesturen om in samenwerking met de gemeente te komen tot adequate huisvesting onderwijs. Een door het ministerie van OCW ingesteld onderzoek moet inzicht geven in de mate waarin schoolbesturen tot op heden hebben geïnvesteerd en naar de mogelijke gevolgen voor de betreffende schoolbesturen.

4. Programmalijnen.

In het Uitvoeringsplan SHO zijn de volgende negen programmalijnen vastgesteld:

1. Haarlem-Zuidwest
2. Haarlem-Centrum
3. Haarlem-Noord
4. Haarlem-Oost
5. Haarlem-Schalkwijk
6. Speciaal basisonderwijs
7. (Voortgezet) speciaal onderwijs
8. Voortgezet onderwijs
9. Bewegingsonderwijs.

Onderstaand wordt per programmalijn kort ingegaan op de eventuele afwijkingen van de in de Uitvoeringsplannen SHO 2007-2010 en 2008-2011 verwachte ontwikkelingen en de gevolgen van deze afwijkingen voor de ruimtebehoefte. Per programmalijn is de ontwikkeling van het aantal leerlingen weergegeven.

4.1 Programmalijn Haarlem-Zuidwest.

Tot de programmalijn Haarlem-Zuidwest behoren de volgende basisscholen:

1. openbare school voor basisonderwijs de Zuidwester
2. openbare school voor basisonderwijs Beatrix
3. bijzondere school voor basisonderwijs de Dreef
4. bijzondere school voor basisonderwijs Haarlemse Montessori
5. openbare school voor basisonderwijs Bos en Vaart

In het Uitvoeringsplan SHO is, gelet op de ontwikkelingen vanaf 1996, rekening gehouden met een structurele toename van het aantal leerlingen. Op de teldatum 1 oktober 2008 is het aantal leerlingen praktisch gelijk aan het aantal leerlingen op de teldatum 1 oktober 2007. De geactualiseerde leerlingenprognose geeft als indicatie dat de toename van het aantal leerlingen in de komende jaren afvlakt en dat het aantal leerlingen vanaf 2014 afneemt.

werkelijk aantal leerlingen oktober												
1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1.745	1.726	1.719	1.767	1.768	1.781	1.788	1.825	1.830	1.878	1.903	1956	1954

herziene prognose													
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
2.004	2.034	2.047	2.047	2.033	2.034	2.019	2.003	1.995	1.979	1.978	1.974	1.977	1.977

Omdat de instroom van het aantal leerlingen stabiliseert ontstaat in gebied 'Zuidwest' geen extra ruimtebehoefte ten opzichte van de voorgenomen investeringen. In afwijking van de eerder vastgestelde Uitvoeringsplannen SHO is besloten om in dit gebied op termijn een derde leslocatie van de bijzondere basisschool 'Vrije School Kennemerland' te realiseren. Hiervoor is aangewezen de vrijkomende locatie van de openbare basisschool 'Bos en Vaart' aan de Cruquiusstraat. Met dit besluit wordt afgezien van de in het Uitvoeringsplan SHO 2008-2011 opgenomen uitbreiding van het schoolgebouw aan de Weltevredenstraat (zie paragraaf 4.3.2.). Voor dit gebied zijn de volgende investeringen in het Uitvoeringsplan SHO opgenomen:

- a. uitbreiding openbare school voor basisonderwijs de Zuidwester
- b. uitbreiding openbare school voor basisonderwijs Beatrix
- c. uitbreiding bijzondere school voor basisonderwijs de Dreef
- d. uitbreiding openbare school voor basisonderwijs Bos en Vaart
- e. vervangende huisvesting bijzondere basisschool 'Vrije School Kennemerland'.

Nadat de voorgenomen investeringen zijn gerealiseerd is de capaciteit van de schoolgebouwen in deze programmalijn voldoende.

Noot:

In dit gebied wordt op dit moment gewerkt aan het uitbreidingsplan 'Remise'. Onderdeel van deze uitwerking is het realiseren van een basisschool in dit plangebied. Met de betrokken schoolbesturen is in principe overeenstemming bereikt over het realiseren van een basisschool in dit gebied. In de komende periode vindt een nader onderzoek plaats naar de mogelijkheden en financiële consequenties. Op basis van de uitkomst van dit onderzoek wordt een definitief besluit genomen. Het streven voor eind 2009 een definitief besluit te nemen. Een positief besluit kan van invloed zijn op de voorgenomen investeringen in deze programmalijn en de programmalijn Haarlem-Centrum.

4.2 Programmalijn Haarlem-Centrum.

Tot de programmalijn Haarlem-Centrum behoren de volgende basisscholen:

1. openbare school voor basisonderwijs de Kring (Parklaan)
2. openbare school voor basisonderwijs de Peppelaer
3. bijzondere school voor basisonderwijs Veronica (Antoniestraat)
> dislocatie met spreidingsnoodzaak bijzondere school voor basisonderwijs Bavo (Westergracht)
4. bijzondere school voor basisonderwijs Koorschool

De in het Uitvoeringsplan SHO geconstateerde toename van het aantal leerlingen vanaf 1996 heeft zich, in tegenstelling tot de leerlingenprognose, in het jaar 2008 niet doorgezet. De geactualiseerde leerlingenprognose laat tot 2017 een stabilisatie van het aantal leerlingen zien. Vanaf 2018 wordt daarentegen een sterke toename van het aantal leerlingen verwacht.

werkelijk aantal leerlingen oktober												
1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1.076	1.153	1.179	1.201	1.228	1.224	1.223	1.222	1.223	1.285	1.345	1.361	1.357

herziene prognose													
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.357	1.383	1.383	1.386	1.391	1.388	1.374	1.359	1.354	1.432	1.431	1.428	1.427	1.424

Voor dit gebied zijn de volgende investeringen in het Uitvoeringsplan SHO opgenomen:

- a. uitbreiding openbare basisschool 'de Peppelaer' en
- b. uitbreiding bijzondere basisschool 'Veronica' (ingebruikname van de locatie Ged. Oude Gracht nadat de nieuwbouw VMBO-023 is opgeleverd)⁵.

Nadat de voorgenomen investeringen zijn gerealiseerd is de komende jaren de capaciteit van de schoolgebouwen in deze programmalijn voldoende. De ontwikkeling vanaf het jaar 2018 moet verder worden afgewacht. Zie ook de noot onder paragraaf 4.1.

4.3 Programmalijn Haarlem-Noord.

De programmalijn Haarlem-Noord is onderverdeeld in de programmalijn Noord-Noord (gebied ten noorden van de Jan Gijzenkade) en de programmalijn Noord-Zuid (gebied ten zuiden van de Jan Gijzenkade tot Stationsgebied).

4.3.1. Deelgebied Haarlem-Noord-Noord.

Tot de programmalijn Haarlem-Noord-Noord behoren de volgende basisscholen:

1. openbare school voor basisonderwijs Spaarne
2. bijzondere school voor basisonderwijs Koningin Emma
3. openbare school voor basisonderwijs de Dolfijn
4. bijzondere school voor basisonderwijs Sint Bavo

In de periode 1996 tot en met 2004 is het aantal leerlingen in deze programmalijn sterk afgenomen. Vanaf het jaar 2005 is deze ontwikkeling omgezet in een toename van het aantal leerlingen. In de jaren 2006-2008 is het aantal leerlingen gestabiliseerd. Op basis van de leerlingenprognose wordt in de komende jaren een verdere toename van het aantal leerlingen verwacht. Deze ontwikkeling is mede het gevolg van de uitvoering van het herstructureringsplan 'Delftwijk'.

⁵ Voor deze basisschool wordt onderzocht of een alternatieve locatie mogelijk is.

werkelijk aantal leerlingen oktober												
1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1.459	1.516	1.564	1.516	1.479	1.414	1.354	1.325	1.333	1.355	1.323	1.323	1.318

herziene prognose													
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.318	1.314	1.339	1.374	1.344	1.313	1.333	1.361	1.356	1.397	1.404	1.409	1.412	1.416

Voor dit gebied zijn de volgende investeringen in het Uitvoeringsplan SHO opgenomen:

- realiseren unielocatie bijzondere school voor basisonderwijs Koningin Emma
- uitbreiding schoolgebouw en eerste inrichting bijzondere school voor basisonderwijs Sint BAVO en
- realiseren unielocatie openbare basisschool 'de Dolfijn'.

Nadat de voorgenomen investeringen zijn gerealiseerd is de komende jaren de capaciteit van de schoolgebouwen in deze programmalijn voldoende.

4.3.2. Deelgebied Haarlem-Noord-Zuid.

Tot de programmalijn Haarlem-Noord-Zuid behoren de volgende basisscholen:

1. bijzondere school voor basisonderwijs Willem van Oranje
2. bijzondere school voor basisonderwijs de Ark
3. openbare school voor basisonderwijs de Cirkel (Sterrekijker)
4. openbare school voor basisonderwijs ter Cleef
5. openbare school voor basisonderwijs de Wilgenhoek
6. openbare school voor basisonderwijs de Zonnewijzer
7. bijzondere school voor basisonderwijs dr. H. Bavinck
8. bijzondere school voor basisonderwijs Sint Liduina
9. bijzondere school voor basisonderwijs Vrije School Kennemerland

Na een aantal jaren van stabilisatie neemt het aantal leerlingen vanaf 2006 in deze programmalijn sterk toe. Deze ontwikkeling is ook zichtbaar in de leerlingenprognose tot en met 2016. Daarna geeft de leerlingenprognose het beeld dat het aantal leerlingen weer zal afnemen. De toename van het aantal leerlingen is mede het gevolg van de herontwikkeling van een aantal woongebieden ('Deo', 'Ripperda', 'Droste' en het gebied langs de Spaarndamseweg (Mandelapark, Filippo, Deli, Sonneborn en Jachthaven).

werkelijk aantal leerlingen oktober												
1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
3.059	2.990	3.055	3.004	2.975	2.952	2.944	2.927	2.995	3.036	3.192	3.256	3.344

herziene prognose													
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
3.344	3.439	3.508	3.533	3.541	3.550	3.543	3.530	3.526	3.437	3.430	3.430	3.425	3.423

Voor dit gebied zijn de volgende investeringen in het Uitvoeringsplan SHO opgenomen:

- uitbreiding openbare school voor basisonderwijs 'de Cirkel'
- uitbreiden bijzondere basisschool 'Sint Liduina'
- vervangende nieuwbouw bijzondere school voor basisonderwijs 'de Ark'
- functionele aanpassing openbare basisschool 'de Zonnewijzer'
- uitbreiden bijzondere basisschool 'Bavinck'
- uitbreiden bijzondere basisschool 'Vrije School Kennemerland'.

Als aanvullende investering is opgenomen de inpassende uitbreiding van het schoolgebouw van de openbare school voor basisonderwijs 'ter Cleef'. Deze uitbreiding wordt op de zolderverdieping gerealiseerd en is noodzakelijk als gevolg van de toename van het aantal leerlingen.

Zoals in paragraaf 4.1. is vermeld is besloten af te zien van het uitbreiden van de 'Vrije School Kennemerland'. Voor de opvang van de toename van het aantal leerlingen is gekozen voor het realiseren van een derde locatie in het gebied Centrum. Nadat de voorgenomen investeringen zijn gerealiseerd is de komende jaren de capaciteit van de schoolgebouwen in deze programmalijn voldoende.

4.4 Programmalijn Haarlem-Oost.

Tot de programmalijn Haarlem-Oost behoren de volgende basisscholen:

1. bijzondere school voor basisonderwijs 'Parkrijk
2. openbare school voor basisonderwijs 'Maarten Luther King'
3. bijzondere school voor basisonderwijs 'Franciscus Xaverius'
4. bijzondere school voor basisonderwijs 'Sint Bernardus'
5. bijzondere school voor basisonderwijs 'de Talenten' (dislokatie met spreidingsnoodzaak)
6. openbare school voor basisonderwijs 'de Zuiderpolder'

In deze programmalijn vertoont het aantal leerlingen vanaf 1998 een sterke daling. Vanaf de teldatum 1 oktober 2006 vlakt de daling van het aantal leerlingen af. De leerlingenprognose vertoont in de eerstkomende jaren een beperkte toename van het aantal leerlingen. Vanaf het jaar 2012 wordt een sterkere toename van het aantal leerlingen verwacht. De toename van het aantal leerlingen is het gevolg van de herstructurering die plaatsvindt in de Slachthuisbuurt (vanaf 2009), in Parkwijk (vanaf 2010) en in de Amsterdamsebuurt / Zomerzone (van Zeggeleplein vanaf 2011).

werkelijk aantal leerlingen oktober												
1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1.633	1.708	1.745	1.708	1.575	1.516	1.432	1.377	1.328	1.283	1.216	1.223	1.208

herziene prognose													
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.208	1.234	1.217	1.249	1.290	1.318	1.339	1.351	1.350	1.404	1.406	1.411	1.409	1.407

In het Uitvoeringsprogramma SHO 2007-2010 zijn de volgende investeringen opgenomen:

- a. uitbreiding bijzondere school voor basisonderwijs Franciscus Xaverius
- b. nieuwbouw openbare school voor basisonderwijs M.L. King i.c.m. vervangende nieuwbouw van de openbare school voor speciaal basisonderwijs Hildebrandt als gevolg van uitvoering herstructurering gebied DSK2;
- c. realiseren unielocatie openbare school voor basisonderwijs Zuiderpolder;
- d. vervangende nieuwbouw bijzondere school voor basisonderwijs 'Parkrijk' in Parkwijk.

De bijzondere basisschool 'de Talenten' is vanaf 1 augustus 2008 gestart in de wijkvoorziening Noormannenstraat en is een dislocatie met spreidingsnoodzaak van de bijzondere basisschool 'Franciscus Xaverius'. Nadat de voorgenomen investeringen zijn gerealiseerd en als gevolg van de start van de nieuwe basisschool is de komende jaren de capaciteit van de schoolgebouwen in deze programmalijn voldoende. Door het bestuur van de stichting openbaar primair onderwijs Haarlem is besloten om de voorgenomen investering unielocatie openbare school voor basisonderwijs 'Zuiderpolder' voorlopig aan te houden, dit in verband met de ontwikkelingen in Parkwijk.

4.5. Haarlem-Schalkwijk.

Haarlem-Schalkwijk kent de wijken Europawijk, Boerhaavewijk, Meerwijk en Molenwijk. Het gebied Schalkwijk kent diverse herstructureringsgebieden, waarvan Meerwijk in de uitvoeringsfase zit en diverse investeringen in woningbouw en voorzieningen zijn afgerond (o.a. Brede School Meerwijk). Voor de wijk 'Molenwijk' bestaan geen plannen om te komen tot herstructurering, dit geldt wel voor de 'Boerhaavewijk' en dan vooral het gebied rond (en ten noorden van) de Fl. van Adrichemlaan. Voor de 'Europawijk' geldt een beperkte herstructurering. Deze herstructurering is vooral gericht op het realiseren van een beperkt aantal woningen. Daarnaast zal in de komende jaren het 'Middengebied', gelegen tussen de 'Europawijk' en de 'Boerhaavewijk' worden herontwikkeld tot een gedeelte

woonbestemming. Als gevolg van deze ontwikkelingen zal de woningvoorraad toenemen met 2.000 woningen. Met de toename van de woningvoorraad is rekening gehouden in de leerlingenprognose. De ontwikkeling van het aantal leerlingen in dit gebied is daarbij afhankelijk van het type woningen dat in het gebied wordt gerealiseerd.

De programmalijn Haarlem-Schalkwijk is onderverdeeld in:

1. Boerhaavewijk – Meerwijk en
2. Molenwijk – Europawijk.

4.5.1. Boerhaavewijk – Meerwijk

Tot de programmalijn 'Boerhaavewijk-Meerwijk' behoren de volgende scholen:

1. openbare school voor basisonderwijs 'de Piramide'
2. bijzondere school voor basisonderwijs 'Don Bosco'
3. bijzondere school voor basisonderwijs 'de Wadden'
4. bijzondere school voor basisonderwijs 'Al Ikhlāas'
5. bijzondere school voor basisonderwijs 'de Meer'
6. openbare school voor basisonderwijs 'de Molenwiek' (nevenvestiging)

Vanaf het jaar 1996 is het aantal leerlingen in dit gedeelte van Schalkwijk (Boerhaavewijk-Meerwijk) praktisch stabiel gebleven. Op grond van de leerlingenprognose wordt in de komende jaren een toename van het aantal leerlingen verwacht. Deze toename van het aantal leerlingen is het gevolg van het feit dat een aantal herstructureringsplannen in de komende jaren in uitvoering worden genomen.

werkelijk aantal leerlingen oktober												
1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1.227	1.226	1.216	1.260	1.276	1.260	1.270	1.255	1.246	1.232	1.252	1.262	1.238

herziene prognose													
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.238	1.238	1.267	1.273	1.289	1.316	1.322	1.325	1.343	1.369	1.369	1.371	1.368	1.366

In het Uitvoeringsplan SHO is rekening gehouden met de volgende investeringen als gevolg van herstructurering van het gebied rond de Fl. van Adrichemlaan:

- a. vervangende nieuwbouw van de openbare school voor basisonderwijs Piramide, locaties Semmelweisstraat en Ramaerstraat i.c.m. vervangende nieuwbouw van de openbare school voor speciaal basisonderwijs J.J.Dumont, Niels Finsenstraat
- b. vervangende nieuwbouw bijzondere school voor basisonderwijs Don Bosco, Fl. van Adrichemlaan en
- c. (vervangende) nieuwbouw voor de bijzondere basisschool 'Al Ikhlāas'.

In het kader van de herstructurering wordt onderzocht of via vervangende nieuwbouw de huisvesting van de basisscholen geconcentreerd rond de Fl. van Adrichemlaan moet worden gehandhaafd, of dat er een spreiding van schoollocaties binnen de wijk moet plaatsvinden. Bij dit onderzoek wordt ook betrokken het handhaven van een wijkvoorziening. Voor de vervangende nieuwbouw van de onder a en b genoemde drie basisscholen is in het Uitvoeringsplan SHO rekening gehouden met een budgettaire neutrale bekostiging van de investeringen voor de vervangende nieuwbouw van de schoolgebouwen. Uitgangspunt is dat de investeringskosten (€ 5.482.736,--) worden gefinancierd uit de opbrengst van de verkoop van de vrijkomende gronden. Nadat de voorgenomen investeringen zijn gerealiseerd is de komende jaren de capaciteit van de schoolgebouwen in deze programmalijn voldoende.

4.5.2. Molenwijk-Europawijk

Tot de programmalijn 'Molenwijk-Europawijk' behoren de volgende basisscholen:

1. openbare school voor basisonderwijs 'de Molenwiek'
2. bijzondere school voor basisonderwijs 'Monseigneur Huibers'

3. bijzondere school voor basisonderwijs 'de Wadden'
4. bijzondere school voor basisonderwijs 'Rudolf Steiner'
5. openbare school voor basisonderwijs 'de Piramide'

Vanaf het jaar 1996 tot het jaar 2006 is het aantal leerlingen in deze wijken sterk afgenomen. Deze ontwikkeling geldt niet voor de bijzondere school voor basisonderwijs 'Rudolf Steiner'. Op deze basisschool is het aantal leerlingen in de genoemde jaren geleidelijk toegenomen. Door het verminderen van het aantal leerlingen hebben diverse schoolgebouwen te maken met leegstand. Vanaf het jaar 2006 stabiliseert het aantal leerlingen. Op basis van de leerlingenprognose wordt in de komende jaren een lichte stijging van het aantal leerlingen verwacht. Door de toename van het aantal leerlingen zal de bestaande leegstand afnemen.

werkelijk aantal leerlingen oktober												
1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1.421	1.441	1.420	1.425	1.358	1.332	1.322	1.302	1.273	1.248	1.259	1.257	1.261

herziene prognose													
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.261	1.264	1.291	1.295	1.307	1.331	1.336	1.336	1.353	1.378	1.378	1.380	1.377	1.375

In het Uitvoeringsprogramma is opgenomen dat een onderzoek plaatsvindt naar mogelijkheden om de bestaande overcapaciteit te beperken. Dit onderzoek richt zich op dit moment op:

- a. herhuisvesting (vervangende nieuwbouw) van de bijzondere basisschool 'Monseigneur Huibers' (locatie Duitslandlaan)
- b. handhaven van de huidige locatie van de openbare basisschool de Piramide (Duitslandlaan).

In de volgende fase wordt onderzocht of de huisvestingssituatie van de bijzondere basisschool 'Monseigneur Huibers – dislocatie Brandaris' (locatie Frieslandlaan) en de bijzondere basisschool 'de Wadden' (hoofdvestiging Zevenwoudenplantsoen) zodanig is dat vervangende nieuwbouw voor één of beide locaties noodzakelijk is. Voor het bekostigen van de vervangende huisvesting van de onder a en b genoemde basisscholen is in het Uitvoeringsplan SHO per locatie een investeringsbedrag van € 2.771.621,- opgenomen. Deze investering moet worden gedekt uit de opbrengst van de vrijkomende locaties.

4.6. Programmalijn speciale scholen voor basisonderwijs.

De speciale scholen voor basisonderwijs vervullen een regionale functie. De instroom van leerlingen is afhankelijk van de verwijzingen door de permanente commissie leerlingenzorg (PCL). Om deze reden wordt afgezien van het opstellen van een leerlingenprognose voor deze scholen. Voor de speciale scholen voor basisonderwijs is door de schoolbesturen vastgesteld het 'Vierwindstreken-model'. Dit betekent dat binnen de gemeente Haarlem gekozen is voor een spreiding van dit onderwijsaanbod, waardoor de bereikbaarheid van deze scholen door de leerlingen is verbeterd.

jaar	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Hildebrand (Oost)	78	80	85	83	83	85	84	84	71	71	64	67	63
Trapeze (Noord)	193	197	209	209	211	190	218	219	248	216	147	197	190
De Satelliet (Schalkwijk)	107	94	158	153	154	151	161	182	181	165	154	141	150
J.J. Dumont (Schalkwijk)	83	84	123	99	97	99	99	94	97	100	91	96	91
FOCUS	234	237	211	247	250	249	239	232	220	215	215	215	199
totaal	695	692	786	791	795	774	801	811	817	767	671	716	693

Bij de speciale scholen voor basisonderwijs wordt vastgesteld dat het aantal leerlingen dat op deze scholen is ingeschreven in de periode 1996 – 2004 sterk is toegenomen. Vanaf het jaar 2005 daalt het aantal leerlingen op deze scholen sterk en is praktisch weer op het niveau van het jaar 1996. Voor de speciale school voor basisonderwijs 'de Trapeze' is een bouwplan uitgewerkt voor het realiseren van aanvullende huisvesting op de locatie Jan Gijzenkade. Op deze locatie is op dit moment nog een dislocatie van de openbare school voor basisonderwijs 'de Dolfijn' gehuisvest. Voor deze basisschool wordt een unielocatie aan de Gijsbrecht van Aemstelstraat gerealiseerd in 2010. Het bouwplan voor

de speciale school voor basisonderwijs 'Trapeze' kan daarna worden gerealiseerd. Voor de speciale school voor basisonderwijs 'Hildebrand' is besloten vervangende nieuwbouw te realiseren in combinatie met de vervangende nieuwbouw van de openbare school voor basisonderwijs 'M.L.King' in het gebied DSKII. Deze vervangende nieuwbouw kan naar verwachting in 2013 in gebruik worden genomen.

4.7. Programmalijn (Voortgezet) Speciaal Onderwijs.

De scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs vervullen een regionale functie. De instroom van de leerlingen op deze scholen is afhankelijk van de verwijzingen door de regionale verwijzingscommissie (RVC). Om deze reden wordt afgezien van het opstellen van een leerlingenprognose voor dit onderwijs. In het afgelopen jaar zijn er door een aantal schoolbesturen voor (voortgezet) speciaal onderwijs uit Haarlem nevenvestigingen gerealiseerd in gemeenten in de regio. Door het realiseren van een nevenvestiging in andere gemeenten wordt het uitgangspunt van 'thuis-nabij' onderwijs voor de leerlingen gerealiseerd, maar is ook de instroom van leerlingen op de betreffende scholen in de gemeente Haarlem afgenomen.

jaar		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Albert Schweitzer	LZ	95	97	105	107	107	102	96	96	92	93	91	91	90
Prof. Van Gilse	SH	205	203	214	221	215	211	214		180	184	216	207	192
De Regenboog	Mythyl	108	110	114	122	121	124	128	129	134	129	125	119	123
Prof. Gunningh	so-zmok	136	146	172	190	213	228	218	228	214	255	190	215	271
Prof. Gunningh	vso-zmok													
totaal ZMOK														
Van Voorthuyzen	ZMLK	166	167	162	165	165	163	160	163	173	161	147	140	121
De Schelp	ZMLK	88	87	84	82	87	88	99	99	112	116	119	130	145
totaal ZMLK		254	254	246	247	252	251	259	262	285	276	266	270	266

Bij de scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs voor zeer moeilijk lerende kinderen is de ontwikkeling zichtbaar. De openbare school voor (voortgezet) speciaal onderwijs 'van Voorthuyzen' heeft te maken een sterke daling van het aantal leerlingen en de bijzonder school voor (voortgezet) speciaal onderwijs 'de Schelp' heeft te maken met een sterke stijging van het aantal leerlingen. Deze ontwikkeling betekent voor de ene school het ontstaan van leegstand, maar voor de andere school een toename van de ruimtebehoefte. Op dit punt is het noodzakelijk te onderzoeken of aan de leegstand kan worden teruggedrongen, waardoor bekostiging van uitbreiding wordt voorkomen. Dit onderzoek is temeer van belang omdat voor de school voor (voortgezet) speciaal onderwijs 'de Schelp' in het Uitvoeringsplan SHO een investering vervangende nieuwbouw is opgenomen. Voor deze vervangende nieuwbouw is aangewezen de locatie Werfstraat.

De openbare school voor voortgezet speciaal onderwijs '**Gunningh**' (Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen, ZMOK) is gehuisvest op de locatie Korte Verspronckweg. Deze locatie is aangewezen als ontwikkellocatie nadat voor de scholen die op dit moment op deze locatie zijn gehuisvest vervangende huisvesting is gerealiseerd. Een gedeelte van de leerlingen is aangewezen op de nieuwbouw van de openbare school voor voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs aan het Badmintonpad. De leerlingen van de openbare school voor voortgezet speciaal onderwijs 'Gunningh' worden gehuisvest vervangende nieuwbouw die gerealiseerd wordt op de locatie aan de Verspronckweg. Op deze locatie is op dit moment nog een gedeelte van de bijzondere school voor basisonderwijs 'de Ark' gehuisvest. Het streven is de nieuwbouw voor deze basisschool in de loop van 2010 te starten, zodat de nieuwbouw voor de basisschool 'de Ark' uiterlijk 1 augustus 2011 in gebruik kan worden genomen. De start voor de (vervangende) nieuwbouw van de school voor (voortgezet) speciaal onderwijs 'Gunningh' kan daarna plaatsvinden. Dit betekent dat de 'Gunningh' op zijn vroegst in het tweede half jaar 2012 kan verhuizen. Met enige vertraging wordt dit dan uiterlijk 1 augustus 2013. Bij het opstellen van de Uitvoeringsplannen Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2007-2010 en 2008-2011 is met deze investering geen rekening gehouden. Achtergrond was dat deze investering onderdeel uitmaakte van het totaal van de investeringen in het kader van de herhuisvesting van het VMBO. Deze investering is zodoende ook niet opgenomen in het gemeentelijk investeringsplan. Gelet op de huidige

stand van zaken is besloten deze investering los te koppelen van het project 'VMBO' en onder te brengen in het Uitvoeringsplan SHO en het Investeringsplan 2010.

4.8. Programmalijn voortgezet onderwijs.

In de programmalijn voortgezet onderwijs wordt onderscheid gemaakt in het:

- a. Algemeen Vormend Onderwijs en
- b. Voorbereidend Middelbaar Beroepsgericht Onderwijs

A. Algemeen Vormend Onderwijs

Vanaf het jaar 1998 tot en met het jaar 2007 is het aantal leerlingen binnen het algemeen vormend onderwijs sterk toegenomen (ong. 20%). Op de teldatum 1 oktober 2008 is het aantal leerlingen ten opzichte van de teldatum 1 oktober 2007 licht gedaald, zie onderstaande tabel. De ontwikkeling van het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs heeft duidelijk een relatie met de ontwikkeling van het aantal leerlingen in het basisonderwijs. In de jaren 1999 tot en met 2005 is het aantal leerlingen dat op de basisscholen stond ingeschreven verminderd met ong. 550 leerlingen. De verminderde instroom in het basisonderwijs betekent op enig moment ook een vermindering van de uitstroom naar de scholen voor voortgezet onderwijs. Dit betekent dat de scholen voor voortgezet onderwijs, weliswaar volgtijdelijk, geconfronteerd worden met een daling van het aantal leerlingen. Gelet op de ontwikkeling van het aantal leerlingen op de basisscholen in de gemeente Haarlem is de verwachting dat het aantal leerlingen op de scholen voor algemeen vormend onderwijs in de komende jaren minimaal stabiliseert en mogelijk nog iets verder afneemt.

jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Coornhert	1.116	1.185	1.238	1.367	1.478	1.602	1.694	1.783	1.656	1.655	1.617
Eerste Christelijk Lyceum	790	774	799	828	864	875	872	877	936	968	966
Mendel	1.389	1.440	1.439	1.436	1.452	1.397	1.377	1.508	1.607	1.738	1.793
Rudolf Steiner	263	252	308	317	305	344	385	415	439	470	485
Sancta Maria	1.177	1.154	1.107	1.119	1.142	1.101	1.117	1.223	1.305	1.313	1.380
Schoter Scholengemeenschap	772	702	703	773	924	1.116	1.215	1.375	1.389	1.319	1.195
Stedelijk Gymnasium	642	651	689	720	755	741	730	734	754	794	796
Spaarne - Zwemmerslaan	731	645	597	524	496	462	422	405	275	65	0
Teyler	0	0	0	0	0	0	0	0	110	220	288
Paulus	LWOO	142	147	142	152	129	137	180	192	185	227
totaal	7.022	6.950	6.822	7.236	7.545	7.775	8.002	8.512	8.666	8.819	8.787

In het Uitvoeringsplan SHO is rekening gehouden met investeringen voor uitbreiding van diverse schoolgebouwen in het voortgezet onderwijs. Deze investeringen zijn noodzakelijk om de tijdelijke huisvesting (gehuurde gebouwen) te vervangen door permanente huisvesting. Gelijktijdig wordt een beperkte uitbreiding gerealiseerd. Nadat de voorgenomen investeringen zijn afgerond (naar verwachting 2011) wordt, gelet op de verwachte toekomstige ontwikkeling van het aantal leerlingen, in de komende jaren geen verdere investeringen in de schoolgebouwen voor het voortgezet onderwijs verwacht. Voor twee scholen geldt hierbij een uitzondering:

1. (vervangende) nieuwbouw voor de openbare school voor voortgezet onderwijs 'Teyler' (deze investering is opgenomen in het jaar 2011⁶);
2. het realiseren van een instroompunt voor leerlingen in het Leerweg Ondersteunend Onderwijs bij de school voor bijzonder voortgezet onderwijs 'Rudolf Steiner'⁷ en
3. aanvullend krediet voor de uitbreiding van de bijzondere school voor voortgezet onderwijs 'Sancta Maria'. Dit aanvullend krediet is gebaseerd op het bouwplan in relatie met de daarbij behorende kostenbegroting.

⁶ Voor de nieuwbouw van de openbare school voor voortgezet onderwijs 'Teyler' is in het Uitvoeringsplan SHO 2007-2010 opgenomen een investeringsbedrag van € 6.371.457,--. Voor de nieuwbouw van lokalen bewegingsonderwijs is rekening gehouden met een investeringsbedrag van € 2.433.460,--.

⁷ De uitbreiding met de afdeling LWOO is opgenomen in het Uitvoeringsplan SHO 2007-2010. Voor deze uitbreiding is rekening gehouden met een investering van € 1.021.860,-- in het jaar 2011. Vanaf het jaar 2007 is het normbedrag met 10,57% gestegen. Rekening wordt gehouden met een investeringsbedrag van € 1.130.000,-- (prijspeil 2009).

B. Voorbereidend Middelbaar Beroepsgericht Onderwijs

In tegenstelling tot het Algemeen Vormend Onderwijs is vanaf 1998 binnen het Voorbereidend Middelbaar Beroepsgericht Onderwijs sprake van een sterke daling van het aantal leerlingen, zie onderstaande tabel.

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Sterren College	666	713	726	718	716	716	695	682	705	777	734
Lieven de Key	550	525	397	410	559	526	400	354	489	28	11
Totaal Sterren College⁸	1.216	1.238	1.123	1.128	1.275	1.242	1.095	1.036	1.194	805	745
Damiate	486	518	546	532	521	496	413	338	386	343	268
Ewald - Spijkerboorpad	217	207	168	150	160	155	165	170	171	165	171
Ewald – Kleine Houtweg	325	373	377	332	333	380	419	325	347	285	296
Spaarne-Theresia (GOG)	132	126	135	193	237	238	303	207	166	190	192
Grafische school	278	259	249	251	240	226	235	223	211	229	215
Totaal LJC2⁹	1.438	1.483	1.475	1.458	1.491	1.485	1.435	1.263	1.281	1.212	1.017
Totaal VMBO	2.654	2.721	2.598	2.586	2.766	2.727	2.530	2.299	2.475	2.017	1.762

De sterke daling van het aantal leerlingen in het Voorbereidend Middelbaar Beroepsgericht Onderwijs (VMBO, ong. 40%) is naar verwachting het gevolg van het in de afgelopen jaren ontwikkelde slechte imago van het voorbereidend middelbaar beroepsgericht onderwijs. Om het VMBO te versterken is besloten tot herhuisvesting en vervangende nieuwbouw voor de scholen van het (VMBO) op de locaties West (Badmintonpad) en Oost (023). De planning is dat deze nieuwbouw eind 2010, maar in ieder geval voor de aanvang van het schooljaar 2011/2012 in gebruik wordt genomen.

Praktijkonderwijs

Vanaf het jaar 2002 is binnen het Praktijkonderwijs in de eerste jaren sprake van een sterke stijging van het aantal leerlingen. In het jaar 2007 is het aantal leerlingen in het Praktijkonderwijs teruggelopen. In het Uitvoeringsplan SHO is de verwachting uitgesproken dat het aantal leerlingen in de komende jaren weer zal toenemen. De werkelijke situatie op 1 oktober 2008 laat echter een stabilisatie van het aantal leerlingen zien (zie onderstaande tabel).

Jaar	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
De Schakel	98	112	119	128	141	135	135
Oost ter Hout	110	109	123	154	121	100	103
Totaal	208	221	242	282	262	235	238

Deze ontwikkeling betekent dat het schoolbestuur van de school voor voortgezet onderwijs 'de Schakel' heeft besloten af te zien van de voorgenomen investering vervangende nieuwbouw. Gelet op de staat van het bestaande schoolgebouw (bouwkundig en onderwijskundig) is besloten tot een investering om te komen tot het optimaliseren van de huisvesting op de bestaande locatie. Om deze reden wordt het in het Uitvoeringsplan Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2007-2010 opgenomen investeringskrediet verlaagd met € 1.241.000. Een alternatief voor de scholen van het Praktijkonderwijs is om zowel de school voor Praktijkonderwijs 'de Schakel' als de school voor voortgezet onderwijs 'Oost ter Hout' in één gebouw te huisvesten. Deze laatste mogelijkheid betekent een versterking van het Praktijkonderwijs door op onderdelen samen te werken. Een besluit over deze mogelijkheid is een verantwoordelijkheid van de beide schoolbesturen.

Vervangende huisvesting openbare school voor voortgezet onderwijs 'Daaf Geluk'

De openbare school voor voortgezet onderwijs 'Daaf Geluk' (LWOO – leerlingen met een stoornis in het autistisch spectrum) is gehuisvest op de Martinus Nijhoflaan. Het schoolgebouw staat in het herstructureringsgebied 'Delftwijk'. In het bestemmingsplan voor dit gebied is de huidige locatie van de school aangewezen als toekomstig park. Gevolg van deze bestemmingswijziging is dat de school moet worden gehuisvest op een andere locatie. Het verplaatsen van de school is dus niet het gevolg van de bouwkundige en technische staat van het schoolgebouw, maar is het gevolg van de ruimtelijke ontwikkelingen. Zowel de stand van zaken van de bouwwerkzaamheden rond het schoolgebouw als

⁸ Betreft VMBO-West, is ontstaan na fusie op 1 augustus 2006.

⁹ Betreft VMBO-Oost, is ontstaan na fusie op 1 augustus 2006.

de voortgang van het herstructureringsplan maken het noodzakelijk dat voor de leerlingen en de gebiedsontwikkeling op korte termijn nieuwe huisvesting wordt gerealiseerd.

In de afgelopen periode zijn diverse locaties onderzocht en de daarbij behorende huisvestingsmodellen (incl. lokalen bewegingsonderwijs) financieel doorgerekend (zie onder kanttekeningen). Op basis van deze onderzoeken en de financiële consequenties is gekozen voor het realiseren van vervangende huisvesting voor de school voor voortgezet onderwijs 'Daaf Geluk' aan het Plesmanplein. De investeringskosten van deze herhuisvesting worden geraamd op € 4,8 miljoen (in pandige renovatie, sloop van een gedeelte en uitbreiding van het gebouw, incl. lokaal bewegingsonderwijs).

Evenals geldt voor de vervangende nieuwbouw van de openbare school voor (voortgezet) speciaal onderwijs 'Gunningh' is bij het opstellen van de Uitvoeringsplannen Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2007-2010 en 2008-2011 met deze investering geen rekening gehouden, omdat deze investering onderdeel uitmaakte van het totaal van de investeringen in het kader van de herhuisvesting van het VMBO. Gelet op de huidige stand van zaken achten wij het raadzaam deze investering los te koppelen van het project 'VMBO' en onder te brengen in het Uitvoeringsplan SHO. Deze investering is zodoende ook nog niet opgenomen in het gemeentelijk investeringsplan, maar zal in het IP 2010 worden verwerkt.

In het VMBO-project is voorzien in een bijdrage aan de nieuwbouw van de Gunningh van € 4.113.000. Voorgesteld dit bedrag in te zetten tbv de op korte termijn noodzakelijke verplaatsing van de Daaf Geluk en de verplaatsing van de Gunningh pas op termijn te laten plaatsvinden. Dan ook zal meer zekerheid bestaan over de opbrengst van de te verlaten locatie (Korte Verspronckweg)

Huisvesting leerlingen die zijn aangewezen op extra zorg.

Uitgangspunt van het voortgezet onderwijs is dat leerlingen 'inclusief onderwijs' wordt aangeboden (inclusief onderwijs betekent dat de leerlingen gedurende hun schoolperiode op de school voor voortgezet onderwijs al het onderwijs c.a. krijgen aangeboden dat bij hen past). Dit uitgangspunt is, ondanks de voorgenomen nieuw te realiseren huisvesting, niet mogelijk voor alle leerlingen, in ieder geval niet voor de leerlingen met een (gestapelde) problematiek. Om alle leerlingen een verantwoord onderwijsaanbod aan te bieden kunnen een aantal specialisaties, die op dit moment worden aangeboden op de scholen 'Lieven de Key' en 'Ewald-I', niet binnen de geconcentreerde nieuwe vmbo-scholen geïntegreerd worden. Daarnaast wordt geconstateerd dat in toenemende mate leerlingen voortijdig uitvallen of dreigen uit te vallen, waardoor deze leerlingen niet de noodzakelijke startkwalificatie behalen. Om te zorgen dat voor alle leerlingen een onderwijsaanbod beschikbaar is en leerlingen niet voortijdig het onderwijs verlaten, is door het bestuur van de stichting 'Dunamare' gekozen voor een aanvullende onderwijsvoorziening. Bij deze aanvullende onderwijsvoorziening wordt samenwerking gezocht met het Middelbaar Beroepsonderwijs (NOVA-college, Wellandcollege). Doelstelling van dit verbrede onderwijsaanbod is dat de leerlingen minimaal een startkwalificatie behalen op niveau 1 of 2.

Uitgangspunt van de nieuwe onderwijsvoorziening is dat wordt aangesloten bij de mogelijkheden en expertise die op dit moment binnen de scholen voor voortgezet speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs aanwezig is. Het realiseren van dit onderwijsaanbod is in principe mogelijk door uit te gaan van de volgende clusters van samenwerking:

cluster	Combinatie	Aanbod	Benodigde bvo
	Daaf Geluk – prof.Gunningh (autisten)	LWOO	4.430
	Prof. Gunningh	ZMOK / Opleiding HAVO-TL	2.306
	Rebound	Tijdelijke opvang	728

In de komende periode wordt de vormgeving van dit onderwijsaanbod verder uitgewerkt. Voor de scholen 'Daaf Geluk' en 'prof. Gunningh' is als uitgangspunt vastgesteld dat de nieuwe huisvesting wordt gerealiseerd op resp. het Plesmanplein en de Verspronckweg. Voor het huisvesten van de voorziening 'Rebound' wordt onderzocht of het mogelijk is de noodzakelijke huisvesting onder te brengen in bestaande en / of vrijkomende schoolgebouwen. Omdat de uitkomsten van dit onderzoek nog niet bekend zijn is op dit moment geen investeringsbedrag opgenomen.

C. Ontwikkelingen het voortgezet onderwijs.

Vanaf 1 augustus 2008 is voor de planning van de voorzieningen voortgezet onderwijs een nieuw wettelijk regime van toepassing. De wetswijziging betekent dat de scholen in het voortgezet onderwijs de mogelijkheid hebben om zelfstandig te kiezen voor uitbreiding van het onderwijsaanbod binnen de bestaande locaties, of door het realiseren van nevenvestigingen elders in de gemeente of in buurgemeenten. Deze voornemens moeten worden opgenomen in een Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO). Bij het opstellen van dit plan is de gemeente in principe geen partij, omdat dit de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen is. De gemeente is echter wel betrokken in het proces, omdat de keuzes van de schoolbesturen gevolgen kunnen hebben voor het bestaande en toekomstige voorzieningenniveau. En voor het bekostigen van de voorzieningen in de huisvesting onderwijs is de gemeente verantwoordelijk. Het eerste RPO wordt vastgesteld voor het einde van het kalenderjaar 2009. Voordat het RPO wordt vastgesteld wordt dit voorgelegd aan het bestuurlijk overleg onderwijs.

4.9. Programmalijn lokalen bewegingsonderwijs.

4.9.1 Algemeen.

In de Uitvoeringsplannen SHO die de gemeenteraad in de afgelopen periode heeft vastgesteld is ook aandacht gegeven aan de verwachte ontwikkelingen rond de ruimtebehoefte aan lokalen bewegingsonderwijs. Om deze reden is voor de jaren 2007 – 2010 rekening gehouden met de investering ((vervangende) nieuwbouw) van één lokaal bewegingsonderwijs per jaar in deze periode. De afgelopen periode zijn plannen ontwikkeld voor vervangende nieuwbouw van de volgende lokalen bewegingsonderwijs voor het primair onderwijs:

13. lokaal bewegingsonderwijs 'de Zuidwester'
14. lokaal bewegingsonderwijs 'Beatrix' en
15. lokaal bewegingsonderwijs 'de Ark'.

Op basis van de uitkomst van de aanbesteding voor deze bouwplannen is vastgesteld dat het in 2007 geraamde investeringsbedrag (€ 750.000,--) niet voldoende is. De uitkomst van de aanbestedingen komen uit op een bedrag van minimaal € 900.000,--, terwijl in de verordening 'Voorzieningen huisvesting onderwijs' als normbedrag voor het jaar 2009 opgenomen ruim € 850.000,--. Dit betekent dat de in het Uitvoeringsplan SHO opgenomen investeringsbedragen moeten worden aangepast naar minimaal het in de verordening opgenomen normbedrag en een verhoging met € 150.000,-- per lokaal. Daarbij wordt verondersteld dat de werkelijke bouwkosten het normbedrag niet overschrijden. In het investeringsplan wordt zodoende uitgegaan van een investeringsbedrag van € 900.000,-- per lokaal bewegingsonderwijs.

Voor de lokalen bewegingsonderwijs is beleidsmatig gekozen voor een driedeling, t.w.:

1. is de voorziening uitsluitend noodzakelijk voor het bewegingsonderwijs dan wordt een standaardlokaal (netto speeloppervlakte 252 m²) gerealiseerd;
2. is de voorziening noodzakelijk voor zowel het bewegingsonderwijs als voor verenigingsgebruik dan wordt een lokaal met een netto speeloppervlakte van 286 m² gerealiseerd;
3. is de voorziening noodzakelijk als wijkvoorziening dan wordt een lokaal met een netto speeloppervlakte van 308 m² gerealiseerd;

Naast de vervangende nieuwbouw van lokalen bewegingsonderwijs in het primair onderwijs wordt in de komende periode het aantal lokalen bewegingsonderwijs van de scholen voor voortgezet onderwijs uitgebreid. De investeringskosten van deze uitbreiding maken onderdeel uit van de totale investeringskosten van de school voor voortgezet onderwijs. Het betreft lokalen bewegingsonderwijs bij de volgende scholen voor voortgezet onderwijs:

16. school voor voortgezet onderwijs 'Rudolf Steiner' (in uitvoering)
17. school voor VMBO (LJC² en Badmintonpad) en
18. school voor voortgezet onderwijs 'Sancta Maria' (in ontwikkeling).

Geen rekening is gehouden met het feit dat de bijzondere school voor voortgezet onderwijs 'Mendel' een capaciteitstekort heeft van 2 lokalen bewegingsonderwijs. Dit capaciteitstekort wordt voorlopig opgelost door gebruik te maken van voorzieningen elders.

Naar verwachting is er de komende jaren naast bovengenoemde areaaluitbreiding behoefte aan uitbreiding met 1 lokaal per jaar. In de loop van 2010/2011 zal worden beoordeeld of er middelen beschikbaar zijn om deze groei ook na 2011 mogelijk te maken.

4.9.2 Ruimtebehoefte en capaciteit lokalen bewegingsonderwijs.

In de verordening 'Voorzieningen onderwijshuisvesting gemeente Haarlem 2009' is opgenomen op welke wijze de ruimtebehoefte aan lokalen bewegingsonderwijs wordt berekend. De basis voor het berekenen van de ruimtebehoefte is het aantal klokuren (primair en (voortgezet) speciaal onderwijs) en lesuren (voortgezet onderwijs) bewegingsonderwijs waarop aanspraak bestaat op basis van de teldatum 1 oktober van het aan het schooljaar voorafgaande kalenderjaar respectievelijk het aantal leerlingen dat aan begin van het schooljaar aanwezig is. In de verordening voorzieningen onderwijshuisvesting zijn de volgende normeringen¹⁰ opgenomen:

- a. basisonderwijs 1,5 klokuur per week per groep 3 tot en met 8
- b. speciaal basisonderwijs 2,25 klokuur per week per groep 3 tot en met 8
- c. (voortgezet) speciaal onderwijs 2,25 klokuur per week per groep
- d. als een school voor (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs niet beschikt over een speellokaal mogen de groepen 1 en 2 eveneens gebruik maken van een lokaal bewegingsonderwijs, waarbij voor deze groepen het minimum aantal klokuren 3,75 klokuur per groep bedraagt en
- e. voortgezet onderwijs 3 lesuren van 50 minuten (= klokuren) per week per klas.

De capaciteit van een lokaal bewegingsonderwijs betekent in principe het aantal klok- en lesuren dat in een lokaal bewegingsonderwijs kan worden ingeroosterd. Deze capaciteit is voor een lokaal bewegingsonderwijs van het:

- primair en (voortgezet) speciaal onderwijs 26 klokuren per week en
- voortgezet onderwijs minimaal 32 lesuren en maximaal 40 lesuren per week.

Op basis van de voor het schooljaar 2008/09 vastgestelde roosters bewegingsonderwijs is vastgesteld dat voor een aantal scholen meer uren bewegingsonderwijs zijn ingeroosterd dan waarop op grond van de vastgestelde uitgangspunten aanspraak bestaat. Bij het opstellen van het rooster bewegingsonderwijs voor het schooljaar 2009/10 wordt uitgegaan van het in de verordening opgenomen genormeerde aantal klokuren bewegingsonderwijs. Nadat de roosters zijn vastgesteld kan inzicht worden gegeven in de dan nog beschikbare capaciteit. Daarna kan worden vastgesteld op welke wijze deze uren in gebruik worden gegeven, of aan de scholen voor bewegingsonderwijs, of aan de verenigingen.

4.9.3 Ontwikkelingen bewegingsonderwijs.

Door de ontwikkeling van gymnastiekonderwijs naar bewegingsonderwijs is in de afgelopen jaren ook het spraakgebruik veranderd van gymnastieklokaal in lokaal bewegingsonderwijs. Achtergrond van deze ontwikkeling is dat aan het vak bewegingsonderwijs andere en hogere eisen worden gesteld:

- gymnastiekonderwijs is gericht op het uitvoeren van lichaamsoefeningen op basis van voorgeschreven bewegingen
- bewegingsonderwijs richt zich niet alleen op bewegingsoefeningen van het lichaam, maar ook op samenwerking, hygiëne en heeft als neven doel de leerling te laten ontdekken waar zijn belangstelling ligt, zodat de leerling ook na schooltijd een sportactiviteit gaat beoefenen
- verbreding van de functie van het bewegingsonderwijs tot sportoriëntatie
- de onderwijskundige ontwikkelingen eisen het werken in groepen.

Een lokaal bewegingsonderwijs wordt niet alleen gebruikt door de scholen maar ook door (sport)verenigingen. Dit betekent dat een lokaal bewegingsonderwijs een bredere functie heeft en in principe ook geschikt moet zijn voor medegebruik door deze (sport)verenigingen. Bij de bouw en inrichting van de lokalen bewegingsonderwijs moet zodoende rekening worden gehouden met de wensen van de diverse gebruikers. Zowel de ontwikkelingen binnen het bewegingsonderwijs als de wensen van de sportverenigingen hebben tot gevolg dat (de inrichting van) het lokaal bewegingsonderwijs geschikt moet zijn voor zowel het geven van bewegingsonderwijs, als voor

¹⁰ In de nota 'Lokalen bewegingsonderwijs en zorgplicht gemeente' zijn deze uitgangspunten verder uitgewerkt.

gebruik door sportverenigingen. Lokalen bewegingsonderwijs moeten zodoende geschikt en ingericht zijn voor het:

1. onderwijs op basis van de huidige pedagogische inzichten (werken in groepen);
2. gebruik door gymnastiek- en turnverenigingen (met een aan- en uitloopruimte) en
3. gebruik door andere sportverenigingen (volleybal, basketbal, tennis et cetera).

Voor het stimuleren van het sporten en bewegen worden op landelijk niveau diverse initiatieven genomen, t.w.:

- het stimuleren van sport en bewegen, zowel onder als na schooltijd, om o.a. overgewicht te voorkomen;
- de verwevenheid tussen onderwijs- en jeugdbeleid (w.o. sport en welzijn) in relatie met de BOS-projecten (Breedtesportimpuls Buurt, Onderwijs en Sport) en
- het invoeren op schoolniveau van zgn. 'profiel-scholen'.

De schoolbesturen hebben aangegeven dat het, gelet op deze ontwikkelingen, noodzakelijk is het genormeerde aantal (klok)uren bewegingsonderwijs aan te passen omdat deze (onderwijskundige) ontwikkelingen meer klok- en lesuren bewegingsonderwijs vragen. Het aanpassen van de het genormeerde aantal klokuren betekent een inhoudelijke beleidskeuze rond het onderwerp 'sport en bewegen' en deze keuze heeft gevolgen voor de op dit moment beschikbare capaciteit. Uitbreiding van het aantal klokuren bewegingsonderwijs betekent dat rekening moet worden gehouden met een uitbreiding van het aantal lokalen bewegingsonderwijs, tenzij het bewegingsonderwijs op een andere wijze wordt vorm gegeven. Het gemeentelijk beleid op dit punt wordt uitgewerkt in de nota 'Haarlem in beweging'.

4.9.4. Speeloppervlakte lokalen bewegingsonderwijs.

In de nota 'Lokalen bewegingsonderwijs en gemeentelijke zorgplicht' is, gelet op de in 4.9.3. geschetste ontwikkelingen, gekozen voor de volgende beleidsuitgangspunten als een nieuw lokaal bewegingsonderwijs wordt gebouwd:

1. een lokaal bewegingsonderwijs dat uitsluitend gebruikt wordt door het onderwijs moet voldoen aan de minimale speeloppervlakte van 252 m² en een vrije hoogte van 5 meter;
2. een lokaal bewegingsonderwijs dat naast het onderwijs gebruik wordt door verenigingen moet voldoen aan de minimale speeloppervlakte van 286 m² en een vrije hoogte van 5,5 meter;
3. per wijk wordt als wijkvoorziening gerealiseerd een lokaal bewegingsonderwijs met een minimale speeloppervlakte van 308 m² en een vrije hoogte van 7 meter.

Deze uitgangspunten zijn opgenomen in de verordening 'Voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Haarlem 2009'. In de komende jaren worden de noodzakelijke investeringen in de lokalen bewegingsonderwijs getoetst aan deze uitgangspunten..

4.9.5 Inrichting lokalen bewegingsonderwijs.

De inrichting van de lokalen bewegingsonderwijs is de verantwoordelijkheid van de juridisch eigenaar. Een werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de scholen voor primair en (voortgezet) speciaal onderwijs ontwikkelt op dit moment een vervangingsplan voor de betreffende lokalen bewegingsonderwijs. Deze werkgroep is een sub-werkgroep van de werkgroep 'Huisvesting en Financiën' die is ingesteld bij het Convenant Lokaal Onderwijs. Op basis van het op te stellen vervangingsplan wordt vastgesteld welke middelen jaarlijks noodzakelijk zijn om te komen tot een goede onderwijskwaliteit van het (spel)materiaal in de lokalen bewegingsonderwijs. Uitgangspunt is dat het advies rekening houdt met de op dit moment in de begrotingen opgenomen financiële middelen voor vervanging van de inventaris, t.w.:

- een jaarlijkse gemeentelijk bijdrage (budget onderwijshuisvesting) van € 50.000,--¹¹.
- een jaarlijkse bijdrage van (€ 410,--), die de schoolbesturen ontvangen voor het onderhoud en het vervangen van de inventaris als onderdeel van de jaarlijkse vergoeding materiële instandhouding
- een jaarlijkse bijdrage van Sport en Recreatie van € 15.000,--, vanaf 1 januari 2008 ondergebracht bij SRO Kennemerland.

¹¹ Het bedrag van € 50.000,-- is in de afgelopen jaren uitsluitend ingezet voor het vervangen van het materiaal in de lokalen bewegingsonderwijs die behoren bij het openbaar primair en (voortgezet) speciaal onderwijs. Op dit onderdeel moet in de komende jaren een inhaalslag worden gemaakt bij de lokalen bewegingsonderwijs van het bijzonder onderwijs.

5. Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs in relatie met het gemeentelijk investeringsplan.

5.1. Bekostiging voorzieningen onderwijshuisvesting.

Vanaf het jaar 2009 zijn de investeringen die zijn opgenomen in het Uitvoeringsplan SHO opgenomen in het gemeentelijk investeringsplan. Voor de periode 2007-2011 is de investeringsbehoefte geraamd op ruim € 78 miljoen.

In deze actualisering SHO 2009 zijn een aantal aanvullende investeringen opgenomen tot een bedrag ad € **14.759.755** (zie par. 1.4).

De investeringen die zijn opgenomen in de tot op heden vastgestelde Uitvoeringsplannen SHO zijn opgenomen in het gemeentelijk investeringsplan en de lasten van deze investeringen zijn opgenomen in de gemeentebegroting, danwel voorzien middels eenmalige opbrengsten van door onderwijs te verlaten lokaties. Voor het realiseren en bekostigen van de in het nu geactualiseerde plan opgenomen aanvullende investeringen zullen diverse dekkingsmiddelen worden ingezet. In onderstaand overzicht de eenmalige en structurele mogelijkheden:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal
TOTAAL MUTATIES INVESTERINGEN	1.014.755	3.663.000	-191.000	5.573.000	4.700.000	0	14.759.755

Dekking middels eenmalige bijdragen

Gehonoreerde stimuleringsregelingen		1.000.000					
Vrijvallende AOB/VVEgelden	2.000.000						
Bijdrage uit VMBO-project		4.113.000			0		
VMBO-project: vrijval risicobudget/extra opbrengstn		pm			pm		
Inzet stelpost prijscompensatie					1.200.000		
SUBTOTAAL	2.000.000	5.113.000	0	0	1.200.000		8.313.000
Resteert aan investeringsbedragen	-985.245	-1.450.000	-191.000	5.573.000	3.500.000		6.446.755

Dekking middels structurele budgetten

Mutaties tov gecalculeerde investeringslasten	0	-73.893	-181.412	-192.693	228.565	487.382	
Dekking uit opbrengsten verhuur	0		-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	
Dekking uit lopende exploitatie					-100.000	-230.000	
Totale extra kosten investeringslasten	0	-73.893	-281.412	-292.693	28.565	157.382	-462.051

Ter toelichting het volgende:

- het alsnog ten laste van GSBbudgetten brengen van reeds gemaakte *gemeentelijke* kosten OAB/VVE, waarbij de vrijvallende middelen kunnen worden ingezet als *eenmalige* dekking van investeringslasten in de onderwijshuisvesting
- het alsnog dekken van reeds gemaakte en geraamde kosten voor (stimulerings)maatregelen in het onderwijsveld (frisse scholen, duurzaam bouwen, brede school e.d.) door het verkrijgen van Rijksmiddelen, waarbij de vrijvallende middelen kunnen worden ingezet als *eenmalige* dekking van de investeringslasten
- het inzetten van de in het VMBO-project opgenomen bestuurlijk besloten bijdrage van € 4.113.000 aan de nieuwbouw Gunningh; gezien verschuiving in de tijd zal dit budget worden ingezet voor de onvermijdelijke verhuizing van de Daaf Geluk. Mogelijke extra dekking uit het VMBOproject voor de kosten van de Gunningh kan pas aan de orde komen als daadwerkelijk tot verkoop van de af te stoten lokaties in dat project is overgegaan.
- De inzet van € 1,2 miljoen uit de stelpost prijscompensatie ter dekking van de diverse extra investeringen lijkt momenteel, gezien het huidige aanbestedingsklimaat, haalbaar.

Structureel (dekking jaarlijkse rente en afschrijvingslasten)

- het inzetten van de geraamde opbrengst van de verhuur van de gebouwen ter *structurele* dekking van de investeringslasten (opbrengstraming m.i.v. 1.1.2011 € 100.000 op jaarbasis)
- het op termijn inzetten van vrijvallend budget tijdelijke huisvestingskosten (o.a. dekking kosten noodlokalen); inzet in ieder geval vanaf 2013 (of zoveel eerder als mogelijk) en verder tot voorlopig maximaal € 230.000 op jaarbasis.

Met deze eenmalige en structurele dekkingsmiddelen:

1. ontstaat voor het financieel beeld in de komende 5 jaar een aanzienlijke verbetering (vermindering kapitaalslasten met circa € 447.000)
2. worden de extra investeringen en daaruit voortvloeiende lasten op langere termijn (looptijd afschrijving = 40 jaar) volledig gedekt binnen de middelen van het beleidsveld

6. Overleg schoolbesturen.

6.1. Convenant lokaal onderwijs Haarlem.

De gemeente en schoolbesturen hebben een Convenant Lokaal Onderwijs Haarlem (CLOH) afgesloten. Onderdeel van het CLOH is het instellen van een werkgroep voor het beleidsveld 'Onderwijshuisvesting en Financiën' met als taak het voorbereiden van besluiten door de gemeente en schoolbesturen op de beleidsterreinen onderwijshuisvesting en financiën. Het opstellen en jaarlijks actualiseren van het SHO en het voorbereiden van besluiten over gemeentelijk onderwijshuisvestingsbeleid (o.a. verordening onderwijshuisvesting, doordecentralisatie) is de verantwoordelijkheid van de werkgroep. Het is de verantwoordelijkheid van de werkgroep 'Huisvesting en Financiën' binnen het Convenant Lokaal Onderwijs Haarlem een advies te formuleren voor het bestuurlijk overleg onderwijs.

6.2. Op overeenstemming gericht overleg.

Op grond van de onderwijswetgeving moet het college voor het beleid voorzieningen onderwijshuisvesting jaarlijks met de schoolbesturen het 'Op Overeenstemming Gericht Overleg' voeren. Voor het onderdeel 'Onderwijshuisvesting' is het college op grond van de wet verplicht aan het bestuurlijk overleg de volgende voorstellen voor te leggen:

1. de (wijzigingen van de) verordening voorzieningen onderwijshuisvesting;
2. de voorgenomen investeringen onderwijshuisvesting en
3. de overige beleidsontwikkelingen (o.a. doordecentralisatie).

Daarnaast kunnen alle overige zaken die betrekking hebben op onderwijshuisvesting met de schoolbesturen worden besproken, echter zonder de intentie van de wet: op overeenstemming gericht.

Bijlage 2

Begripsbepalingen.

Hoofdvestiging	:	Hoofdgebouw van een school waarop alle leerlingen worden ingeschreven
Dislocatie	:	Aanvullende ruimte voor het huisvesten van leerlingen omdat de hoofdvestiging te weinig capaciteit heeft, waarbij de leerlingen van de hoofdvestiging en de dislocatie als een geheel worden geteld.
Dislocatie met spreidingsnoodzaak	:	Extra locatie die, naast de dislocatie, als volwaardige huisvesting wordt erkend, waarbij de leerlingen van de hoofdvestiging en de dislocatie afzonderlijk worden geteld.
Nevenvestiging	:	Door het ministerie van OCW erkende zelfstandige locatie die verbonden is aan een hoofdvestiging
Instandhoudingsnorm	:	Het aantal leerlingen dat minimaal op de basisschool aanwezig moet zijn om de basisschool in stand te mogen houden.
Programma voorzieningen Onderwijshuisvesting	:	Overzicht van de investeringen waarvoor een investeringskrediet beschikbaar wordt gesteld.
Overzicht voorzieningen Onderwijshuisvesting	:	Overzicht van de investeringen waarvoor geen investeringskrediet beschikbaar wordt gesteld omdat deze voorzieningen niet voldoen aan de criteria.

Bijlage 3

Overzicht voorzieningen onderwijshuisvesting.

Voorziening	Primair en (voortgezet) speciaal onderwijs	Voortgezet onderwijs
Voor blijvend of tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen, bestaande uit:		
- nieuwbouw	x	x
- in gebruik geven van een bestaand gebouw of een gedeelte daarvan	x	x
- verplaatsing van een bestaand gebouw en een gedeelte daarvan	x	x
- terrein	x	x
- eerste aanschaf onderwijsleerpakket en meubilair.	x	x
Uitbreiding van de voor blijvend of tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen.	x	x
Medegebruik van een ruimte die geschikt is voor het onderwijs.	x	x
Herstel van constructiefouten aan het gebouw, alsmede herstel en vervanging in verband met schade aan het gebouw, onderwijsleerpakketten en meubilair in geval van bijzondere omstandigheden.	x	x
Voorzieningen die bestaan uit aanpassingen met uitzondering van het aanbrengen van een invalidentoilet en het toegankelijk maken van het gebouw voor gehandicapten	x	n.v.t.
Voorzieningen die bestaan uit vervangen binnenkozijnen, binnendeuren incl. het hang- en sluitwerk, algehele vervanging van radiatoren, convectoren en leidingen voor de centrale verwarming, alsmede onderhoud aan de buitenzijde van het gebouw met uitzondering van het buitenschilderwerk. Onderstaand een andere specificatie:	x	n.v.t.
A. Binnenzijde		
Vervangen binnenkozijnen (incl. hang- en sluitwerk)		
Vervangen radiatoren		
Vervangen convectoren		
Vervangen c.v.-leidingen		
B. Buitenzijde		
Vervangen dakbedekking (plat dak)		
Vervangen dakpannen (incl. houtwerk) (hellend dak)		
Vervangen hemelwaterafvoer		
Vervangen dakrand		
Vervangen daklichten		
Vervangen (dakbedekking) buitenberging		
Vervangen rijwielstalling		
Vervangen rijwielstandaards		
Vervangen brandtrap		
Vervangen/herstellen riolering schoolplein		
Vervangen/herstellen bestrating schoolplein		
Vervangen erfscheiding		
Vervangen buitenkozijnen (incl. hang- en sluitwerk)		
Vervangen goten		
Vervangen boeiboorden		

Bijlage 4

Werkgroep School in de Wijk

Notitie 'Toekomst Brede Schoolontwikkeling Haarlem'

Het gemeentelijk integraal jeugdbeleid is vastgesteld in de nota 'Kiezen voor Jeugd'. In deze nota is in het domein Educatie / onderwijs bij de paragraaf Brede School onder 'wettelijke kaders & maatschappelijke ontwikkelingen' het volgende opgenomen:

- Landelijk worden er steeds meer Brede Scholen gevormd. Ook in Haarlem verbreden we het aanbod en het aantal Brede Scholen. Een Brede School is een school die nauw samenwerkt met andere partners, zoals bijvoorbeeld de welzijnsinstellingen, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, sportverenigingen en zorginstellingen. *Naast de inhoudelijke samenwerking wordt de Brede School vormgegeven in een (school)gebouw, dit is echter niet de primaire doelstelling van de Brede School.* De Brede school kan verschillende functies hebben, afhankelijk van de wensen in de wijk waar de Brede School zich bevindt en mede om deze reden is geen Brede School hetzelfde.
- Het transformeren van solitaire basisscholen naar samenwerkingsverbanden met diverse aanbieders van jeugdvoorzieningen, met als doel gezamenlijk vorm te geven aan een op maat gesneden leer- en optimale 'opgroei'-omgeving. Beoogd zijn verhoogde ontwikkelingskansen voor kinderen.

In het Convenant Lokaal Onderwijsbeleid 2006-2010 wordt de vraag gesteld of binnen het huidige systeem - waarin scholen in de wijk elkaar soms beconcurreren - de Brede School ontwikkeling wel voldoende uit de verf kan komen en dat bezien moet worden of geografische herordening en uitruil van basisscholen tussen besturen onderling hier een positieve bijdrage aan kan leveren.

In de zomer van 2006 is het functioneren van het Haarlem Coördinatieteam Jeugd geëvalueerd. De opdracht aan OOG die per 1 januari 2007 zou aflopen is daarop verlengd tot het einde van het schooljaar 2006-2007.

Vanuit het Convenant Lokaal Onderwijsbeleid is in de werkgroep School in de wijk gesproken over de toekomstige Brede Schoolontwikkeling in Haarlem. De werkgroep heeft dit voorstel uitgewerkt om de Brede Schoolontwikkeling een wijk- en vraaggerichte te laten zijn, waarbij de kernpartners gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de Brede Schoolontwikkeling. Dit betekent op hoofdlijnen dat er per wijk een gezamenlijk plan voor de Brede School wordt opgesteld, waarop het budget wordt ingezet. Het betreft een voorstel niet alleen gericht op het aanbod van NaSchoolseActiviteiten (NSA), het gaat om de Brede School ontwikkeling in het algemeen. Dit voorstel is de uitwerking van het voorstel van de werkgroep School in de wijk hoe dit te realiseren.

Ontwikkeling van een samenwerkingsmodel

Doel is te komen tot een gezamenlijke, wijkgerichte Brede Schoolontwikkeling waarbij de vraag centraal staat. De kernpartners betrokken bij deze ontwikkeling krijgen de opdracht een plan op te stellen voor de 5 Haarlemse stadsdelen, waarbij in wordt gegaan op de behoefte van de buurten/wijken in dat stadsdeel. De behoefte kan zowel worden bepaald door knelpunten als door wensen en dient per stadsdeel inzichtelijk te worden gemaakt.

Randvoorwaarden/uitgangspunten voor het plan:

1. De gemeente voert - vanuit de doelstellingen van het integraal jeugdbeleid - de regie en werkt samen met de partners in de wijk.
2. De partners in de stadsdelen hebben een inspanningsverplichting om de afgesproken doelen te realiseren (nader vast te leggen in een bindend convenant).
3. De werkzaamheden in de stadsdelen worden uitgevoerd binnen een duidelijk omschreven organisatiestructuur (zie organogram).
4. De kernpartners in elk stadsdeel kunnen voor de realisatie van hun doelen gebruik maken van een coördinator. De coördinator is bij voorkeur een professional die in dienst is van een van de partners in de wijk. De partners kunnen zelf een gegadigde voor de rol van coördinator voordragen, waarna de kernpartners de coördinator definitief aanwijzen.
5. De kernpartners in de stadsdelen werken samen op basis van een groeimodel om de toetreding van nieuwe partners open te houden.

6. De kernpartners in de stadsdelen beschikken over de benodigde financiële middelen om gestelde doelen en ambities te kunnen realiseren en leggen verantwoording af (inhoudelijk en financieel) aan de gemeente/ subsidieverstrekker.
7. De pilot moet minstens 2 jaar de tijd krijgen om zich te bewijzen, alhoewel de plannen jaarlijks aangevraagd dienen te worden. Er komt een gemeenschappelijke kick-off voor alle betrokkenen.

Kernpartners:

De kernpartners van de school in de stadsdelen zijn primair onderwijs (de schoolbesturen), welzijn (de 3 stadsdeelorganisaties), sport (sportsupport), peuterspeelzalen (Spaarnepeuters) en kinderopvang / buitenschoolse opvang / buitenschoolse opvang (de kinderopvang / buitenschoolse opvang / buitenschoolse opvangorganisaties). De partners maken op basis van de voorstellen uit de wijken en buurten waar het stadsdeel uit bestaat een analyse en een plan van aanpak voor een jaar. Alle kernpartners in de wijk worden in ieder geval benaderd om deel te nemen en geven ook aan indien ze (nog) niet mee willen doen. Dit doen ze door bestuurlijk de aanvraag mede te ondertekenen, Bij de totstandkoming van dit plan betrekken ze overige partners in de wijk, zoals de jeugd(gezondheids)zorg, bibliotheek, wijkraad, sportverenigingen, cultuur instellingen en dergelijke. Op basis van het plan van aanpak krijgen ze de beschikking over een wijkbudget. In het plan wordt aangegeven wie de rechtspersoon is die deze middelen in beheer neemt (de hoofdaannemer).

Financiën:

Structureel is er voor de Brede Schoolontwikkeling Haarlem jaarlijks ongeveer € 232.000,-- beschikbaar. Hiermee worden de 5 contracten met de kernpartners per stadsdeel gefinancierd; maximaal 25% overhead ten behoeve van coördinatie, budget voor naschoolse activiteiten, scholing en professionalisering en worden de kosten voor het onderhouden van de productenbank naschools aanbod bekostigd alsmede de jaarlijkse presentatie van aanbieders in die stedelijke productenbank. Daarnaast kunnen extra middelen geoormerkt worden toegevoegd ten behoeve van de planvorming, bijvoorbeeld m.b.t. Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) of de impuls Brede School, Sport en Cultuur.

Verdeling:

- De beschikbare middelen worden verdeeld per stadsdeel. De verdeling vindt plaats op grond van het aantal kinderen van 0-12 jaar in dat gebied.
- Hierna kan door de kernpartners zelf een verdeling per wijk/ buurt worden afgesproken, als onderdeel van het op te stellen plan.

Er is gekozen voor deze verdeling omdat die integratie bevorderend is. Op deze manier worden bijvoorbeeld de kinderen die buiten hun wijk naar school gaan, gestimuleerd om in hun eigen wijk deel te nemen aan de NSA. Een verdeling van de middelen per leerlingaantal van een school, houdt het verschil tussen witte- en zwartescholen waarschijnlijk meer in stand.

Geen reservering

Wanneer niet alle partners (scholen) deelnemen aan de aanvraag Brede School worden toch alle beschikbare middelen ingezet. De wijkpartners zullen een herverdeling van middelen moeten maken wanneer scholen later mee gaan doen. Het kan namelijk een stimulans zijn om bestaand aanbod breder beschikbaar te maken zodat meer kinderen er gebruik van kunnen maken.

Eigen inzet

De betrokken partners geven in het plan van aanpak aan welke reguliere inzet op dit gebied zij ook zelf doen. Hierdoor ontstaat een totaaloverzicht aan inzet per stadsdeel.

Coördinator

De door de kernpartners gekozen coördinator wordt betaald uit het Brede School budget voor dat betreffende stadsdeel. Hij/ zij zal de uren inzetten naar bepaling van de kernpartners in hun plan van aanpak. Het profiel van de coördinator is afhankelijk van welke ondersteuning nodig is; dat kan vooral coördinerend zijn, of juist meer administratief, of meer op inhoudelijke deskundigheid met betrekking tot de brede school, afhankelijk van de behoefte in dat stadsdeel.

De coördinator moet zelf een rechtspersoon bezitten dan wel in dienst zijn of komen bij een bestaande rechtspersoon in de wijk. De rechtspersoon krijgt de opdracht van de wijkpartners om coördinatie van de activiteiten genoemd in het plan van aanpak uit te voeren.

Gemeente Haarlem

De gemeente heeft een initiërende en controlerende rol als subsidie verstrekker.

Niet gratis

De Brede School activiteiten zijn niet gratis voor de deelnemers, om vrijblijvendheid tegen te gaan. Ook zal er inzichtelijk moet worden gemaakt vanuit de buurten of de deelname van kinderen een adequate spreiding vertoont, om een bijdrage te leveren aan de analyse/ bijstelling van de nieuwe aanvraag.

Groeimodel

Dit plan betreft een groeimodel en wordt in de toekomst steeds verder doorontwikkeld samen met alle betrokken partners. De vraag staat centraal en betrokken partners worden gevraagd op die manier hun werkzaamheden te verrichten, namelijk ten behoeve van de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen in Haarlem. Met deze aanpak is en blijft het mogelijk in te spelen op actuele ontwikkelingen.